

OKM/30/623/2018

Helsingin kaupunginkirjasto

30.4.2020

Valtakunnallisen kehittämistehtävän (VAKE) toimintakertomus 2019

Sisällysluettelo

1	<i>Kansallinen yhteistyö</i>	2
2	<i>Kaukopalvelu 2019</i>	4
3	<i>Digi.kirjastot.fi</i>	6
4	<i>eKirjasto.kirjastot.fi</i>	7
5	<i>Kirjasampo</i>	8
6	<i>Kirjasampo.fi/sivupiiri</i>	13
7	<i>Kirjastokaista</i>	14
8	<i>Kysy kirjastonhoitajalta</i>	20
9	<i>Makupalat.fi</i>	26
10	<i>Musiikkikirjastot.fi</i>	29
11	<i>Biblioteken.fi</i>	34
12	<i>Kansainvälinen viestintä</i>	38
13	<i>Viestintä</i>	39
14	<i>Ammattipalvelut</i>	47
15	<i>Tilastoja</i>	49
16	<i>Valtakunnalliset kehittämisspalvelut</i>	52

1 Kansallinen yhteistyö

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kansallisen yhteistyön tavoitteeksi vuodelle 2019 asetettiin mm. kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen yhteisten kokouskäytäntöjen räätälöinti toiveiden mukaisesti. Vuosi 2018 oli kehittämistehtävän ensimmäinen toimintavuosi, ja suuntaviivoja yhteiselle toiminnalle haettiin vielä ensimmäisen vuoden jälkeen. Alueellista kehittämistehtävää hoitavat kirjastot toivoivat mm. koulutuksiin keskittyvää yhteistä kokousta.

Kokouskäytäntöjen lisäksi tavoitteeksi vuodelle 2019 asetettiin kehittämistyöpajan toteuttaminen, sekä viestinnän selkeyttäminen.

Kokouskäytäntöjä räätälöintiin toiveiden mukaisesti vuoden 2019 aikana. Toiminnan suunnitteluun liittyviä kokouksia järjestettiin kaksi, helmi- ja syyskuussa. Lisäksi syyskuussa järjestettiin kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen johdolle oma työpaja.

Koulutuskokouksia järjestettiin vuoden aikana yhteensä kolme. Tammikuussa Turussa, toukokuussa Vaasassa ja marraskuussa Oulussa. Koulutusten osalta testattiin myös yhteisen koulutuspaketin luontia siten, että sama koulutus olisi tilattavissa eri AKE-alueille. Konsepti osoittautui kuitenkin hankalaksi, koska sellaisia kouluttajia, jotka ovat valmiita kiertämään eri puolilla Suomea, oli vaikea löytää.

Koulutuskokonaisuus kuitenkin toteutettiin, mutta samalla todettiin, että toimivampi malli yhteisille koulutuksille onkin etäkatsomotyyppisesti järjestettävä yhteinen koulutuspäivä.

Kehittämistyöpaja järjestettiin toukokuussa Helsingissä, aiheena tekoäly. Kehittämistyöpajan järjestelyissä kokeiltiin aivan uudenlaista mallia, jossa toteutus suunniteltiin yhteistyössä Kansalliskirjaston ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kanssa. Koulutuspaikkakin oli uusi, juuri avattu Helsingin kaupungintalon aulatila, eli ns. Kansalaistori. Kehittämistyöpajasta saatiin hyvää palautetta. Luennoitsijat edustivat eri alojen huippuasiantuntemusta, joten tarjolla oli kattava kokonaisuus tekoälyn maailmaan. Lisäksi uudet tilat toimivat hyvin koulutustilana. Koulutuksen osallistui 162 henkilöä, joista 99 seurasi koulutusta etänä.

Viestinnän selkeyttämisessä ei päästy optimaaliseen tulokseen, vaan viestinnän käytäntöjä tulee hioa edelleen lisää. Alueellista kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen kanssa suunnitellaankin uudet sisäisen viestinnän kanavat vuoden 2020 aikana, ja lisäksi *Kirjastot ja kehittäminen* – sivusto uudistetaan kokonaan niin sisällöllisesti, kuin ulkoasunkin osalta.

Kansallisen toiminnan osalta laadittiin vuodelle 2019 vuosikello, joka esitettiin kommentoivaksi kaikille alueellista kehittämistehtävää hoitaville kirjastoille, sekä aluehallintovirastojen tarkastajille. Vuosikello oli käsitelty jo aiemmin OKM:n kanssa. Vuosikello hyväksyttiin yhteisesti vuoden 2019 toiminnan aikataulutuksen pohjaksi.

Loppuvuodesta 2019 hiottiin edelleen koulutustyöryhmän toimintaa. OKM-keskustelun pohjalta lähdettiin suunnittelemaan vuotta 2020. Vuoden 2020 toiminnassa korostuu osaamisen

kehittäminen. Tästä aiheesta järjestettiin Teams-kokous alueellista kehittämistehtävää hoitaville kirjastoille marraskuussa.

Vierailut

Vuoden 2019 aikana jatkettiin syksyllä 2018 aloitettua kirjastokierrosta. Vierailut toteutettiin Tampereella, Turussa, Oulussa, Rovaniemellä, Vaasassa, Porvoossa ja Joensuussa. Vierailujen tuloksena laadittiin raportti, jossa käytiin lävitse keskusteluissa esiintyneet asiat ja toiveet. Lisäksi raportissa ehdotettiin kehittämisenäkökulmia valtakunnalliseen yhteistyöhön.

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa

Yleisten kirjastojen neuvoston Suunta-työryhmän sihteeriys jatkui vuonna 2019. Suunta-työryhmän kokouksia oli vuoden 2019 aikana seitsemän, joista yksi järjestettiin kaksipäiväisenä kokouksena. Yleisten kirjastojen neuvoston kokouksissa esiteltiin Suunta-työryhmän työtä, sekä suunniteltiin ja järjestettiin aiheeseen liittyviä työpajoja.

Edelleen osallistuttiin Yleisten kirjastojen neuvoston työvaliokuntaan valmistellen niin kevätkokousta Lahteen, kuin syyskokousta Tampereelle.

Loppuvuodesta 2019 perustettiin oppimisalustatyöryhmä, jonka tehtävänä oli selvittää oppimisalustan käyttöönottoa yleisissä kirjastoissa. Työryhmälle perustettiin myös viestintäkanava Valtakunnallisen kehittämistehtävän Teams-ympäristöön. Työryhmä luovutti selvityksensä kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen johtajille marraskuussa. Oppimisalustatyöryhmän jatkoksi perustettiin Liboppi-toimituskunta, joka aloitti toimintansa joulukuussa. Valtakunnallisen kehittämistehtävän edustaja toimii ryhmän koollekutsujana ja hoitaa ryhmän viestintää. Osana oppimisalustakokonaisuutta aloitettiin yhteistyön suunnittelu aoe.fi – palvelun kanssa.

Yleisten kirjastojen konsortion kanssa jatkettiin yhteistyötä ja osallistuttiin konsortion ohjausryhmän kokouksiin keväällä ja syksyllä.

Varajäsenyys FinElib – konsortion ohjausryhmässä jatkui edelleen vuonna 2019.

Syyskuussa osallistuttiin OKM:n järjestämään e-aineistoja koskevaan tekijänoikeustyöpajaan.

Finna-yhteistyö

Valtakunnallisen kehittämistehtävän, Helsingin kaupunginkirjaston ja Kansalliskirjaston välinen yhteistyö niin palveluiden kehittämisessä, alan ekosysteemivalmiuksien ja digitaalisten sisältöjen saatavuuden edistämiseksi, videotuotannossa, viestinnässä kuin mm. tapahtumien järjestämisessä on tiivistynyt viime vuosien aikana. Keskeinen yhteistyön kenttä on Finna-palveluympäristö. Yhteistyössä Kansalliskirjaston ja Finna-kirjastojen kanssa luotiin Finna-verkkokirjastoon uusia ominaisuuksia ja suunniteltiin asiakaskokemuksen parantamisen keinoja. Kirjastot.fi-sisältöjen indeksointia Finna.fi:n indeksiin ei saatu edistettyä, koska tarvittavaan rajapintatyöhön ei VAKE:lla ollut riittävästi resursseja.

VAKE:n edustaja edusti yleisiä kirjastoja Finna-konsortioyhmässä ja osallistui uuden Finna-vision luomiseen. Finna-visio toimii digitalisaatiostrategiana myös Kirjastot.fi-palveluiden kehittämiseksi ja integroimiselle osaksi Finna-palveluympäristöä.

Kirjastot.fi-koordinaatioryhmä 2019

Kirjastot.fi-koordinaatioryhmän tehtävänä on tuoda kirjastokentän näkemystä Kirjastot.fi-palveluiden kehittämiseen, linjata osaltaan kehittämisen painopisteitä ja edistää kirjastosektoreiden ja alan järjestöjen yhteistyötä erityisesti digitaalisten palveluiden saralla.

- Katri Vääntinen, Helsingin kaupunginkirjasto, puheenjohtaja
- Juha Hälinen, Jyväskylän kaupunginkirjasto
- Leena Kinnunen, Rovaniemen kaupunginkirjasto
- Susanne Ahlroth, AVI
- Mika Mustikkamäki AVI
- Lassi Lager, Kansalliskirjasto
- Kaisu Kesonen, Turun yliopiston kirjasto
- Susanna Kinnari, Diakonia-ammattikorkeakoulun kirjasto
- Tiina Helamaa, Väestöliiton kirjasto
- Tuomas Pelttari, musiikkikirjastot, Suomen musiikkikirjastoyhdistys
- Malin Hollmén, FSBF
- Juha Malinen, Suomen kirjastoseura

Koordinaatioryhmä kokoontui 10.6. ja 9.12. Ohjausryhmän sihteerinä toimi Nina Granlund. Koordinaatioryhmän muistiot: kirjastot.fi/koordinaatioryhma

2 Kaukopalvelu 2019

Kaukopalvelu on yksi keskuskirjastotehtävistä. Kaukopalvelu tilaa kaukolainoja Helsingin kaupunginkirjaston omille asiakkaille. Lisäksi Helsingin kaupunginkirjaston kaukopalvelu hoitaa keskitetysti koko Helmet-alueen lähettävän kaukopalvelun. Tähän tehtävään sisältyy siirtokokoelmien kerääminen ja lähettäminen Monikielisen kirjaston kokoelmista. Kaukopalvelun valtakunnalliseen kehittämistehtävään kuuluu myös ulkomaisten kaukolainojen välitys muille Suomen yleisille kirjastoille.

Tavoitteet ja niiden toteutuminen: Siirtokokoelmalainat ja lähetetyt kaukolainat

Monikielistä kirjastosta lähetettiin siirtokokoelmalainoja 12 166 kappaletta vuonna 2019. Uusinnat mukaan laskettuna luku on 17 287. Kaukolainoja lähetettiin 4 388, uusinnat mukaan laskettuna luku on 6 003. (ks. taulukot 1 ja 2).

Kaukolainat ja Monikielisen kirjaston lainat				
palvelu Kuukausi	Kaukopalvelu		Monikielinen kirjasto	
	kauko 2018	kauko 2019	kauko 2018	kauko 2019
tammikuu	374	351	875	1136
helmikuu	405	336	848	720
maaliskuu	383	386	1370	1088
huhtikuu	401	432	646	997
toukokuu	371	394	687	1275
kesäkuu	306	254	460	675
heinäkuu	276	326	796	765
elokuu	429	392	568	1110
syyskuu	355	397	1146	723
lokakuu	463	491	1622	1548
marraskuu	384	417	1650	1278
joulukuu	328	212	1202	851
Yhteensä	4475	4388	11870	12166

Taulukko 1. Lähetetyt lainat

Kaukolainat ja Monikielisen kirjaston lainat				
palvelu Kuukausi	Kaukopalvelu		Monikielinen kirjasto	
	kauko 2018	kauko 2019	kauko 2018	kauko 2019
tammikuu	426	455	924	1235
helmikuu	476	392	1233	931
maaliskuu	497	510	1517	1514
huhtikuu	479	550	878	1232
toukokuu	451	476	886	1749
kesäkuu	348	318	750	1249
heinäkuu	330	387	1352	874
elokuu	503	443	823	1414
syyskuu	449	531	1657	1066
lokakuu	788	620	2134	2250
marraskuu	849	1032	1806	1972
joulukuu	935	289	1299	1801
Yhteensä	6531	6003	15259	17287

Taulukko 2. Lähetetyt lainat uusinnat mukaan laskettuna

Helsingin kaupunginkirjaston asiakkaille tilatuista kaukolaina- ja artikkelikopiotilauksista toteutui 960 kappaletta, eli pientä laskua edellisvuoteen verrattuna, jolloin luku oli 1 007 (ks. taulukko 3).

Saadut kaukolainat		
Kuukausi	saadut 2018	saadut 2019
tammikuu	88	92
helmikuu	96	100
maaliskuu	90	74
huhtikuu	88	73
toukokuu	85	75
kesäkuu	62	63
heinäkuu	57	99
elokuu	109	79
syyskuu	77	77
lokakuu	101	92
marraskuu	103	64
joulukuu	51	72
Yhteensä	1007	960

Taulukko 3. Toteutuneet kaukopalvelutilaukset

Helsingin kaupunginkirjaston omien kaukolainatilausten hallinnassa käytettiin WebKake-kaukopalvelusovellusta.

Lähettävää kaukopalvelua hoitava Kirsi Vanharanta jäi työvapaalle 11.11.2019. Sijaisena toimii kirjastonhoitaja Jaana Sundell 23.8.2020 asti.

3 Digi.kirjastot.fi

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Digi.kirjastot.fi -palvelun tallennettujen aineistojen määrä kasvoi jälleen vuoden 2019 aikana. Vuoden 2018 lopussa palvelu sisälsi n. 6000 kirjastojen kotiseutukokoelmiin kuuluvaa aineistoa eri aihepiireistä. Vuoden 2019 lopussa aineistoja oli jo lähes 8000. Kokoelmien määrä kasvoi niin ikään yli 30:llä uudella kokoelmalla. Kokoelmia oli vuoden 2019 lopussa yhteensä 376, sisältäen kirjoja, lehtiartikkeleita, valokuvia ja äänitteitä.

Digikirjasto-palvelun kehitystyölle ei asetettu vuodelle 2019 erillisiä tavoitteita. Teknisiä ongelmia ratkottiin kuitenkin vuoden aikana. Suurin yksittäinen tekniseen toimivuuteen vaikuttava asia oli Finna -haravoinnissa ilmenneet ongelmat, jotka saatiin ratkottua, ja aineistojen haravointi Finnaan saatiin taas toimimaan normaalisti.

Aineistojen näkyvyys kansallisessa Finnassa on kirjastojen kokoelmien kannalta elintärkeä. Asiakkaat löytävätkin aineistot pääasiassa juuri Finnan kautta. Tästä hyvänä esimerkkinä se, että lähes kaikki aineistoja koskevat kyselyt ja palautteet tulivat Finna-palvelun välityksellä. Lisäksi ne yleiset kirjastot, joilla on käytössä Finna-asiakasliittymä, voivat myös haravoida Digikirjasto-palveluun kuvailun aineiston suoraan omiin asiakasliittymiinsä.

Finna-yhteistyön myötä kaikilta Digikirjasto-palvelussa olevilta kirjastoilta kerättiin erilliset valtuutukset Finna-palvelusopimuksen allekirjoittamiseen. Mukaan tulevilta uusilta kirjastoilta vaaditaankin kaikilta palvelusopimuksen allekirjoittaminen.

Vuoden 2019 aikana jatkettiin edelleen sekä palvelun käyttöön, että kotiseutuaineistojen digitointiin liittyvää neuvontaa.

Digikirjasto-palvelua tulisi edelleen kehittää niin toiminnallisuuden, metatietojen, kuin käyttöliittymänkin osalta. Mittava ja yhä kasvava kokoelma vaatisi lisää kehittämispanostusta. Jotta jatkokehitystä voitaisiin tehdä, tarkoittaisi tämä kehitystyöhön suunnattuja resursseja; sekä teknistä tukea, että suunnittelutyöhön ja testaukseen resursoitua aikaa. Mikäli paikallisuus ja kotiseutuaineisto nousevat vielä enemmän esiin osana kirjastojen verkkokokoelmia, palvelun jatkokehitykseen tulee suunnata jatkossa enemmän panostusta.

4 eKirjasto.kirjastot.fi

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

eKirjaston uuden käyttöliittymän käyttöönotto viivästyi edelleen. Vuoden 2019 aikana oli tarkoitus uusia kokonaan eKirjaston käyttöliittymä sekä saada automatisoitua e-kirjojen metatietoprosessi siten, että metatiedot eKirjastoon päivittyisivät automaattisesti. Nämä tavoitteet eivät toteutuneet.

Ulkopuolelta ostetusta koodaustyöstä jouduttiin luopumaan kokonaan vuoden 2019 aikana, ja palvelun tekninen kehitystyö siirtyi kokonaan valtakunnallisten kehittämispalveluiden omaksi työksi. Kehitystyötä toteutettiin, mutta eKirjaston uutta käyttöliittymää ei saatu kuitenkaan julkaisukuntoon.

Automaattinen metatietojen tuotanto ei myöskään toteutunut. Suurin syy tähän oli Kirjasammon rajapintauudistuksen viivästyminen. Toisaalta käytössä ollut automaattinen indeksointityökalu Annif ei myöskään vielä tuottanut vaadittavaa tulosta.

eKirjaston kautta saatiin edelleen runsaasti palautteita asiakkailta. Suurin osa kysymyksistä ja toiveista liittyivät aineistojen rajoitettuun saatavuuteen ja e-kokoelmien vaihtelevuuteen kirjastoittain. Itse e-aineistoon käyttöön liittyvää opastusta annettiin myös osana palvelua.

Vuoden 2019 aikana eKirjasto oli perinteisesti jälleen mukana Koko kansa lukee -kampanjassa.

Palvelun käyttö

eKirjaston käyttö kasvaa edelleen. Vuonna 2018 palvelussa oli 405 891 istuntoa ja käyttäjiä 310 709. Vuonna 2019 vastaavat luvut olivat 479 211 istuntoa ja käyttäjiä 369 677. Vuoteen 2018 verrattuna istuntojen määrä kasvoi 18 % ja käyttäjien määrä 19 %.

Jatkokehitys

eKirjaston kehittämistä tukevat edelleen tasaisesti kasvavat käyttöluvut. Uuden eKirjaston käyttöönotto on tehtävä vuoden 2020 aikana. eKirjaston toiminnallisuudessa esiintyneet ongelmat eivät puolla enää nykyisen version käyttöä. Metatietojen automaattinen tuotanto tulisi myös ratkaista vuoden 2020 aikana, jotta aineistot ovat löydettävissä ja palvelu vastaa asiakkaiden tarpeisiin.

5 Kirjasampo

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kirjasammon tavoitteena vuodelle 2019 olivat erityisesti uudet yhteistyön muodot ja kansainvälistyminen.

Yhteistyömuotoja laajennettiin mm. julkaisemalla syksyn aikana neljä kirjallisuusseettä eri vieraileilta kirjoittajilta. Esseet ovat katsottavissa Kirjasammon teema-sivulta, linkit on otsikoitu ”Essee”-alkuisesti. <https://www.kirjasampo.fi/fi/teema>

Vuoden alussa tehtiin myös aktiivista yhteistyötä Suomen saamelaisen erikoiskirjaston kanssa. Saamelaiskirjallisuus sai Kirjasampoon oman alisivun ja uusia sisältöjä julkaistiin.

Kirjasampo osallistui aktiivisesti kirjallisuusalan yhteisen Lukuloma-kampanjan suunnitteluun ja toteutukseen tarjoamalla kirjavinkejä sekä aikuisille että lapsille ja nuorille.

Kansainvälistä yhteistyötä ja perehtymistä alan käytäntöihin maailmalla toteutettiin toimittajan IFLA WLIC 2019 –vierailulla. Kirjasampo sai myös vieraan portugalista, kun koulukirjastossa työskentelevä Patrícia de Almeida kävi elokuussa tutustumassa Kirjasammon toimittajan työhön ja kaunokirjallisuuden sisällönkuvailun mekanismeihin palvelussa.

Uutuuskirjojen tietojen käsittely ja uusien kirjallisuuden tekijöiden tallennus jatkui tuttuun tapaan. 19.2.2020 Kirjasammon teos- ja tekijätiedot sisältävässä SAHA-tietokannassa oli tietoa mm. yli 75 000 romaanista, yli 6 600 novellikokoelmasta, yli 14 500 runokokoelmasta, yli 5 300 sarjakuva-albumista, yli 58 800 kirjallisuuden tekijästä sekä yli 102 000 teoksen kansikuvaa ja yli 24 400 verkkolinkkiä erilaisiin lähteisiin.

Sosiaalisessa mediassa Facebook-tykkääjien määrä nousi 1.1.–31.12.2019 välisenä ajanjaksona 3 230:stä 3 413:een, eli yli 180 tykkääjällä. Instagram-seuraajien määrä nousi vuoden 2019 lopussa yli 1 300:aan, noin 100 seuraajalla vuoden takaisesta. Twitter-seuraajien määrä nousi vuoden 2019 lopussa yli 3 100:aan, noin 200 seuraajalla vuoden takaisesta. Twitterissä tavoitettiin eniten käyttäjiä helmikuussa, jolloin Kirjasammon twiittejä näki yli 54 700 käyttäjää. Suosituin twiitti koski heinäkuussa julkaistua kesän ja syksyn uutuuksia esittelevää artikkelia, kyseisen twiitin näki yli 7 500 käyttäjää.

Toimituksen artikkelien yhteydessä käytettävien React & Share -painikkeiden tuottamien tilastojen perusteella voitiin päätellä, että pitkät ja syventävät artikkelit kiinnostivat ihmisiä, ja suuri osa käyttäjistä jaksoi lukea laajojakin kokonaisuuksia pitkään. Uutuuskirja-esittelyiden lisäksi palvelussa julkaistut esseet ja laajat katsaukset keräsivät hyviä ”engagement”-lukuja. Vuoden 2019 sisällöistä parhaan engagementin (8,2) sai Petra Forsténin essee ”Esseehäpeästä”, joka oli myös pisimmän keskimääräisen lukuajan (1 min 29 sek) saavuttanut artikkeli (<https://www.kirjasampo.fi/fi/essee-esseehapeasta>). Lisäksi engagementin 7,8 saavuttivat Päivi Heikkilä-Halttusen nuortenkirja-aiheinen katsaus Sivupiirissä (<http://www.kirjasampo.fi/fi/node/11963>) ja Heidi Backströmin essee ”Näytelmien lukemisen vaikeudesta” (<https://www.kirjasampo.fi/fi/essee-naytelmien-lukemisen-vaikeudesta>).

Yhteistyökumppanit

Kirjastopalvelu, Turun kaupunginkirjasto, Vaasan kaupunginkirjasto, Helmet-kirjasto, Gimmeyawallet Productions, Yleisradio, Nuoren Voiman Liitto, Lukukeskus, Suomen tietokirjailijat ry, Saamelainen erikoiskirjasto, React & Share, ja vierailevat kirjoittajat: Heidi Backström, Petra Forstén, Esko Juhola ja Ompu Martin.

Jäsenyydet työryhmissä

Kirjasammon toimittaja oli jäsenenä kaunokirjallisuuden kuvailutermeistä vastaavassa Kaunoryhmässä ja Suomen kirjastoseuran Fiktioryhmässä.

Kirjastot.fi-palveluiden käytön ja ylläpidon opetus

Koulutus espoolaisille äidinkielenopettajille Entressen kirjastossa 17.1.2019, Kirjasammon kirjahyllyjen teko ja hyödyntäminen opetuksessa.

Muut koulutustilaisuudet

Webinaari Lapin kirjastojen työntekijöille 16.1.2019, Kirjasammon uudistunut käyttöliittymä ja hyödyntäminen kirjastotyössä.

Webinaari Lahden AKE-alueen kirjastojen työntekijöille 22.2.2019, Kirjasammon uudistunut käyttöliittymä ja hyödyntäminen kirjastotyössä. <https://www.kirjastokaista.fi/lahden-ake-esittaa-2-kirjasampo-kirjallisuuden-verkkopalvelu-kirjastotyossa/>

Koulutus Kysy kirjastonhoitajalta -vastaajille palvelun 20-vuotistapahtumassa Oodissa 29.3.2019, Kirjasammon hyödyntäminen kirjallisuuden tiedonlähteenä.

Vierailijat

Portugalilainen koulukirjastotyöntekijä Patrícia de Almeida otti yhteyttä Helsingin kaupunginkirjastoon ja kertoi haluavansa tulla vierailulle, jotta voisi tutustua kaunokirjallisuuden sisällönkuvailuun Kirjasammon Saha-tietokannassa, Kauno-ontologian toimintaan ja kaunokirjallisuuden kuvailutiedon esittämiseen kirjaston asiakaskäyttöliittymässä. Hän tarvitsi tietoja tekeillä olevaa väitöskirjaansa varten. Kirjasammon toimittaja toimi vierailun koordinoijana,

ja de Almeida vieraili Pasilan kirjastossa 20.–22. elokuuta. Tuomas Aitonurmen lisäksi de Almeidalle esitteli toimintaa Helsingin kaupunginkirjaston Marjut Puominen, joka kertoi Kauno-ontologiasta ylläpitäjän näkökulmasta.

Esitelmät, esittelyt ja luennot

Esiintyminen Oulunkylän kirjaston asiakastapahtumassa 31.1.2019, kevään 2019 uutuuskirjojen esittely Kirjasammon uutuuskirja-artikkelin kautta.

Luento Seinäjoen ammattikorkeakoulun kirjastoalan opiskelijoille 7.3.2019, Kirjasammon hyödyntäminen kirjallisuuden tiedonlähteenä.

Esittely Kirjastot.fi:n koordinaatioryhmän kokouksessa 10.6.2019, Kirjasammon toiminta ja käyttö.

Esiintyminen Oulunkylän kirjaston asiakastapahtumassa 16.10.2019, syksyn 2019 uutuuskirjojen esittely Kirjasammon uutuuskirja-artikkelin kautta.

Esittely Kirjastot.fi:n koordinaatioryhmän kokouksessa 9.12.2019, uutiskirjeen ja React & Share -painikkeiden käyttö Kirjastot.fi:ssä.

Osallistuminen seminaareihin, kursseihin, koulutustilaisuuksiin

Kirjastojen tekoälyseminaariin osallistuminen Helsingin kaupungintalolla 23.5.2019.

Kirjastopäivät 5.–7.6.2019 Helsingissä. Paikalla sekä osallistujana, esittelijänä kirjastojen valtakunnallisten verkkopalvelujen näyttelyosastolla, Fiktioryhmän ammattitapaamisen vetäjänä, että haastattelijana: <https://www.kirjastokaista.fi/minna-maijala-kirjallisuus-yhteiskunta-ja-ihminen/>

IFLA WLIC -tapahtumaan osallistuminen kävijänä 23.–30.8.2019. Raportti konferenssiosallistumisesta on luettavissa: <https://vuorosanoja.kirjastot.fi/2019/09/23/ifla-wlic-2019-ateena/>

Yhteiseen e-kirjastoon koulutukseen osallistuminen Pasilan kirjaston auditoriossa 18.9.2019.

Kirjastojen lakipäivä -koulutukseen osallistuminen Pasilan kirjaston auditoriossa 29.11.2019.

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Kirjasammon toimittaja osallistui kirjallisuusalan yhteisen ”Syysloma on lukuloma”-kampanjan suunnittelukokouksiin, ja Kirjasammon toimitus kokosi kirjavinkkejä, jotka olivat esillä <https://www.lukuloma.fi/>-sivustolla ja joita jaettiin paljon mm. sosiaalisessa mediassa. Lasten ja nuorten vinkkilista pääsi mukaan myös kouluille lähteneeseen Wilma-vestiin, mikä toi Kirjasampoon useita tuhansia käyntejä. VAKE vastasi Lukuloma-kirjanmerkkien jakelusta kirjastoille ympäri Suomen. Lukuloma jatkuu myös tulevina vuosina, ja kampanjassa ovat tällä hetkellä mukana Finlands svenska författareförening, Kirjailijaliitto, Kirjakauppaliitto, Lastenkirjainstituutti,

Lukuliike / Opetushallitus, Lukukeskus – Läscentrum, Suomen kirjastoseura, Suomen Kirjasäätiö, Suomen Kustannusyhdistys, Suomen tietokirjailijat ja Äidinkielen opettajain liitto.

Suomen saamelaisen erikoiskirjaston kanssa toteutettuja sisältöjä koottiin yhteen, ja samalla julkaistiin uusia. Kirjasammon uusi saame-alasivu julkaistiin saamelaisten kansallispäivänä 6. helmikuuta 2019. <https://www.kirjasampo.fi/fi/saame> Lisäksi laajasta saamelaiskirjallisuutta käsittelevästä ”Sata ja yksi kaunista”-kokonaisuudesta julkaistiin kevään aikana ensimmäiset osat, jotka käyvät läpi suullista perinnettä ja saamelaisrunoutta. <https://www.kirjasampo.fi/fi/saame-sata-kaunista>

Ylen Docventures-sarjan kanssa tehtiin edelleen yhteistyötä tuottamalla kirjavinkkejä sarjan dokumenttien oheen. Kirjasammon toimittaja vieraili Yle Radio 1:n Kulttuuriykkönen-ohjelmassa kesäkuussa 2019 vinkaten kesälukemista.

Kirjastopalvelu Oy toimitti Kirjasammon tietokantaan kaunokirjallisen uutuuksineiston kuvailutiedot. Tästä on tehty oma sopimuksensa.

Turun kaupunginkirjaston palvelupäällikkö Kaisa Hypén seurasi palvelun toimintaa toisen päätoimittajan roolissa, toimi Kirjasammon toimituskunnan puheenjohtajana ja osallistui Kirjasammon parissa työtä tekevien yhteisiin kehittämiskokouksiin, joita järjestettiin vuoden aikana kahdesti.

Kirjasammon toimituskunta (<http://www.kirjasampo.fi/fi/info#Toimituskunta>) kokoontui vuoden aikana kahdesti.

Vaasan kaupunginkirjastossa ylläpidettiin Kirjasammon Boksampo-osiota ja käsiteltiin tietokantaan saapuvat ruotsinkieliset uutuuksineistot. Lisäksi Vaasassa työskenteli projektityöntekijä, joka täydensi puolen vuoden ajan Kirjasammossa suomenkielisten 1940- ja 1950-luvuilla ilmestyneiden kirjojen kuvailutietoja.

Helmet-kirjaston sivuilla julkaistuja vinkkilistoja koottiin Kirjasampoon kirjahyllyiksi, ja vastineeksi Helmet.fi sai käyttää Kirjasammon Ajankohtaista-osiassa julkaistuja kirjallisuus uutisia sivustollaan. Helmet ja Kirjasampo tuottivat yhteistyössä kirjavinkit Ylen Docventures-sarjan oheen, ja vinkit julkaistiin sekä Kirjasammossa että Helmet.fi:ssä. Kirjasampo tuotti Helmet-lukuhaasteen 2019 osallistujille hakuohjeistuksen, jonka avulla voi etsiä haastekohtiin sopivia teoksia Kirjasammosta.

Nuoren Voiman Liiton kanssa tehtiin yhteistyötä Runokuu-tapahtumaan liittyen. Kirjasampo julkaisi tapahtumaan liittyvän kirjavinkkilistan (<https://www.kirjasampo.fi/fi/runokuu-2019-aistit>), jota myös Nuoren Voiman Liitto jakoi kanavissaan. Tarkoituksena oli innostaa kirjastotyöntekijöitä nostamaan (Runokuun teeman mukaisesti) ”aistit”-aiheesta runoja esille näyttelyin, ja asiasta tehtiin tiedote myös Kirjastot.fi:n ammattikalenteriin. Useat kirjastot tekivät runoista näyttelyitä. Kirjasampo oli mukana myös Nuoren Voiman Liiton, Helsinki Poetry Connectionin ja Nihil Interitin LitAdvisor-kampanjassa, jossa kannustettiin vaihtamaan lentomatkoja lukumatkoihin, ja Kirjasammon hyödyntäminen nostettiin esille syksyllä 2019 julkistetussa Lukumatkaoppaassa.

Lukukeskuksen tuottamia sisältöjä nostettiin esille linkittämällä Kirjasammon teostietokantaan Kiiltomato- ja Lukufiilis-verkkolehtien kirja-arvosteluja – näin Kirjasammossa saadaan tuotua esille laadukasta kirjallisuuskritiikkiä. Kirjasammon kirjailijatiedot ja Lukukeskuksen kirjailijavierailujen tietokanta on myös linkitetty toisiinsa kattavasti puolin ja toisin.

Suomen tietokirjailijat ry:n tuottamia ”Tietokirjoja kouluun”-vinkkilistoja on hyödynnetty lisäämällä listoilla mainitut teokset tietueina Kirjasampoon ja kokoamalla niistä hyllyjä vinkkilistoiksi.

Alkuvuodesta Kirjasampo osallistui yhdessä muiden Kirjastot.fi-palveluiden ja Suomen kirjastoseuran kanssa Lukukaaos-kampanjapäivään, jonka tarkoituksena oli aktivoida ihmisiä lainaamaan kirjastoista aineistoa Lainan päivänä 8. helmikuuta. Kampanjan ideoivat someaktiivit Marko Suomi, Mikko Toiviainen ja Henriika Tulivirta.

Vierailevia kirjoittajia oli palvelussa mukana loppuvuonna, kun tilattiin kirjallisuutta käsittelevät esseet neljältä kirjallisen kentän eri puolia edustavalta tekijältä. Julkaistut tekstit ovat:

Heidi Backström: Näytelmien lukemisen vaikeudesta

<https://www.kirjasampo.fi/fi/essee-naytelmien-lukemisen-vaikeudesta>

Esko Juhola: Kauhukirjallisuuden kantaisä H. P. Lovecraft

<https://www.kirjasampo.fi/fi/essee-kauhukirjallisuuden-kantaisa-h-p-lovecraft>

Ompu Martin: Kun taikasauva heilahtaa – Siri Hustvedtin Memories of the Future

<https://www.kirjasampo.fi/fi/essee-kun-taikasauva-heilahtaa>

Petra Forstén: Esseehäpeästä

<https://www.kirjasampo.fi/fi/essee-esseehapeasta>

Tiedotustoiminta

Kirjasammosta on kerrottu seuraavissa vuonna 2019 julkaistuissa lehtiartikkeleissa, verkkojulkaisuissa ja radio-ohjelmissa:

– Laura Kuivalahti: Lukukaaos innostaa ihmisiä kirjastoon Lainan päivänä, Maaseudun tulevaisuus 9.2.2019

– [Tunnetko jo kaikki kotimaiset kirjabodcastit](#), Oma huone 14.4.2019

– Kulttuuriykkönen: [Suomalaista maailmankirjallisuutta, paljastumisen pelkoa ja chick litin väärinkäyttöä](#), Yle Radio 1 20.6.2019

– [Koulujen syyslomasta lukuloma](#), Turun Sanomat 1.8.2019

– [Mitä lukisin?](#) Lukuliike / Opetushallitus 2019

– Hanna Rentola: [Lukumatkaopas](#), LitAdvisor 2019

- Fanny Ruonaniemi, gradu: [He ajattelivat toisin – Kaunokirjalliset kuvaukset 1980-luvun alun suomalaisesta nuorisosta](#), Jyväskylän yliopisto 2019 (Arvostelevan kirjaluettelon aikalaisarvioita hyödynnetty, ks. s. 29–30 ja 103)
- Helmet.fi: [Docventures 2019 -lukupinkit](#), syyskuu 2019

6 Kirjasampo.fi/sivupiiri

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kirjasammon Sivupiirissä esiteltiin lasten- ja nuortenkirjallisuutta päivän täkyjen ja vinkkihylyjen muodossa, sekä uutisoitiin lasten- ja nuortenkirjallisuuteen liittyvistä ilmiöistä, tapahtumista ja palkinnoista.

Lasten- ja nuortenkirjallisuuden vinkkihylyjen määrä kasvoi vuoden aikana n. 90 uudella kokonaisuudella, kirjastotkin ovat ilahduttavasti aktivoituneet lisäämään omia kirjavinkkihylyjään Kirjasampon. Sivupiirissä on tällä hetkellä n. 480 erilaista lasten- ja nuortenkirjahyllyä.

Lasten- ja nuortenkirjallisuuteen liittyviä uutisia/artikkeleita julkaistiin 29 kpl, joista kaksi on kriitikko, tutkija ja asiantuntija Päivi Heikkilä-Halttuselta tilattua laajaa katsausta tämän hetken lasten- ja nuortenkirjallisuuden ilmiöistä.

Kirjatrailereita julkaistiin edelleen yhteistyössä Kirjastokaistan kanssa, suomenkielisiä viisi ja ruotsinkielisinä käännöksinä julkaistiin seitsemän, käännökset teki Biblioteken.fi:n Anna-Maria Malm. Trailerit löytyvät Kirjastokaistan ja Vimeon lisäksi myös YouTubesta. Suomenkielisiä kirjatrailereita on nyt yhteensä 24 kpl (n. 20 000 katselukertaa) ja ruotsinkielisiä 10 kpl (n. 2 900 katselukertaa).

Sivupiirin vinkkikokonaisuuksia on mukana myös Kirjastokaistan ja Makupalojen kanssa tuotetussa kirjallisuusupokkeessa, joka löytyy monista verkkokirjastoista.

Uutuuskirjojen tietojen käsittelyn lisäksi lasten- ja nuortenkirjallisuuden tietoja täydennettiin tietokantaan pitkin vuotta. Lisäksi lasten- ja nuortenkirjailijoiden tietoja on käyty läpi ja päivitetty ajantasaisiksi. Lukufiilis- ja Onnimanni-lehtien kirja-arvostelut on linkitetty tietokantaan.

Sivupiiri oli mukana Lukuloma-kampanjassa lasten- ja nuortenkirjallisuuden vinkkilistalla, joka oli Sivupiirin vuoden 2019 katsotuin sisältö.

Sivupiirillä oli tammikuun 2020 alussa 787 Facebook-tykkääjää ja 897 -seuraajaa, 762 Twitter- ja 442 Instagram-seuraajaa. Sivupiirin alisivun katselut kasvoivat n. 35 %, päivän täkyjen katselut kasvoivat yli 50 % ja nuortenkirjallisuuden kirjahyllyjen katselut kasvoivat jopa 160 %.

Kirjasammon Sivupiirin luetteloinnista ja muusta sisältötyöstä vastasi Katja Kyllönen.

Esitelmät, esittelyt ja luennot

26.1.2019, päivystys Educa-messuosastolla, Katja Kyllönen

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Kirjastot.fi-yksikköpalaverit joka toinen viikko etänä Microsoft Teamsin välityksellä, Katja Kyllönen

Kirjastot.fi-toimituspäälliköpalaverit etänä Microsoft Teamsin välityksellä, Katja Kyllönen

18.9.2019, palaveri Mervi Heikkilän kanssa liittyen Seinäjoen kirjaston lanu-eritystehtävään, Seinäjoen kaupunginkirjasto, Katja Kyllönen

7 Kirjastokaista

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kirjastokaistalla julkaistiin vuoden 2019 aikana yli 300 ohjelmaa. Ohjelmia tuotettiin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Julkaistuista ohjelmista kolme oli podcasteja ja loput videoita. Suurin osa julkaistuista ohjelmista on Kirjastokaistan omaa tuotantoa eli suorana lähetettyjen tilaisuuksien esityksiä julkaistuna kukin esitys omana videonaan, uusia osia Kirjastokaistan ohjelmasarjoihin sekä kampanjavideoita. Podcastit ovat puolestaan Kirjasampo.fi:n kanssa yhteistyönä tuotettuja Kirjan taajuudella -ohjelmia. Suoria lähetyksiä Kirjastokaista tuotti vuoden 2019 aikana 25. Ohjelmien lisäksi Kirjastokaistan blogissa julkaistiin artikkeleita ja Kirjan jäljillä -kirjabloggauksia.

Kirjastokaistalla julkaistiin edellisvuosien tapaan myös muiden tuottamia videoita. Joukossa oli mm. Lukukoira Sylvin videoita, Sivupiirin kirjatrilereita, KultTVn jaksoja sekä Lahden AKE:n ja Tampereen AKE:n stream-tallenteita. Muiden tuottamien videoiden julkaiseminen, jakaminen ja markkinoiminen on oleellinen osa Kirjastokaistan toimintaa.

Vuodelle 2019 asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kirjastokaista jatkoi edellisten tuotantovuosien kokemusten perusteella linjattua sisällöntuotantomalliaan. Kirjastokaista tuotti 1) kirjallisuus- ja lukemisedistämisohjelmia 2) kirjastomarkkinointiohjelmia 3) koulutusohjelmia. Kirjastokaistan sisällöntuotantoa leimasivat valtakunnalliset kampanjat (Koko kansa lukee ja Lukuviikko), laajat yhteistyöverkostot ja jatkuvuus hyviksi havaittujen sarjojen tuotannossa ja toimintatavoissa. Kirjastokaista teki myös vahvasti yhteistyötä muiden Kirjastot.fi-palveluiden (mm. upokkeet verkkokirjastoihin Kirjasammon, Sivupiirin ja Makupalojen kanssa, Kirjasammon ja Kirjastokaistan kirjallisuuskirje, jossa mukana myös Kysy kirjastonhoitajalta ja Sivupiiri sekä sisällöntuotanto Musiikkikirjastot.fi:n ja Biblioteken.fi:n kanssa), AKE-verkoston, AVlen ja Pelin paikan kanssa.

Poimintoja tilastoista

Vimeossa julkaisujen videoiden katselut lähes 100 000

Kirjastokaista käyttää videopalvelu Vimeota pääasiallisena videoiden julkaisualustana. Kirjastokaista julkaisee siellä kaikki videot ja käyttää sitä myös suorälähetyksiin. Vimeo-videoita käyttäen Kirjastokaista tuottaa myös upokkeita, jotka tuovat kirjastojen sivuille automaattisesti videosisältöjä. Vuonna 2019 Vimeossa julkaistut videot keräsivät yhteensä 95 545 katselua (impressions 6 483 872).

Kirjastokaistan kumppanin Kuopion kaupunginkirjaston tuottamat Lukukoira Sylvin videot keräävät paljon katseluita vuodesta toiseen. Viime vuonna [Lukukoira Sylvi 5 vuotta lukukoirana -video](#) ylsi Kirjastokaistan Vimeo-tilillä julkaistusta videoista kaikkein katsotuimmaksi. Sitä katsottiin Vimeo-videona 6538 kertaa. Tämän videon suosiota selittää paitsi tietenkin Sylvi itse, myös se, että Sylvin videot ovat upokkeena useiden kirjastojen sivuilla.

YouTubessa yli 1500 tilaajaa

YouTube on videoalustana tyystin erilainen verrattuna Vimeoon. YouTube on kiistatta suosituin videopalvelu, ja joillekin se lähentelee synonyymiä sanalle video. YouTuben luonnetta kuvaa hyvin myös se, että YouTube on Googlen jälkeen toiseksi suosituin hakukone. Kirjastokaista julkaisee YouTubessa vain pienen osan tuotannostaan. Vuonna 2019 uusia YouTube-videoita julkaistiin 40. Ne ovat kaikki YouTube-ympäristöön sopivia lyhyitä tekstitettyjä videoita. Lisäksi Kirjastokaista käyttää YouTubea suorälähetyksiin. Yhteensä videot keräsivät vuonna 2019 Kirjastokaistan YouTube-kanavalla 270 345 näyttökertaa.

Kirjastokaistan YouTube-kanavalla oli vuoden 2019 lopussa 1528 tilaajaa. Kanava sai tuon vuoden aikana 422 uutta tilaajaa. Kanavan tilaajat poikkeavat huomattavasti esimerkiksi Kirjastokaistan Facebook-tykkääjistä, joka selittää eri videoiden menestystä noilla eri alustoilla.

Kirjastokaista.fi-sivuston käytössä kasvua 6%

Kirjastokaista.fi-sivuston rooli on olla ikään kuin näyteikkuna ja käyntikortti Kirjastokaistan kokonaisuudesta. Kaikki ohjelmat löytyvät sieltä omista kategorioistaan. Kirjastokaistalla panostetaan sisällönkuvailuun, jotta sekä sivuston sisäinen haku, että hakukoneet löytävät tuotetut sisällöt. Kirjastokaistalta on myös helppoa jakaa ja upottaa videoita.

Kirjastokaista.fi-sivuston käyttö kasvoi hieman vuonna 2019. Google Analyticsin mukainen istuntojen määrä nousi 6%. Vuonna 2019 istuntoja kertyi 95 703, kun se oli edellisenä vuonna 90 378. Kirjastokaistan suosiota arvioitaessa tulee ottaa huomioon, että sisällöt ovat monessa eri alustassa (Vimeo, YouTube, Facebook ja SoundCloud) ja katselujen ja kuuntelujen numeerinen kokonaisuus rakentuu monesta eri palvelusta tulevista luvuista.

Facebookissa seuraajien määrä kasvoi 25%

Kirjastokaista julkaisee Facebook-videoina kaikki lyhyet siihen ympäristöön sopivat videot. Samoin kuin YouTube-videot, Kirjastokaistalla tekstitetään kaikki Facebook-videot, sillä mobiilikäyttäjät tulee ottaa tietenkin huomioon näissä palveluissa.

Vuonna 2019 Kirjastokaistan Facebookissa julkaistuja videoita katsottiin yhteensä noin 130 000 kertaa. Katsotuimmaksi nousi [Löytöretki musiikkiosastolla -sarjan teaser-video](#), jota katsottiin 28 771 kertaa. Ylipäättäänkin Löytöretki musiikkiosastolla -sarja keräsi katsojia nimenomaan Facebook-videoina. Ne päättyivät myös useisiin [musiikkilehtien verkkouutisiin upotuksina](#). Isolta osin tuon sarjan ansiota on myös se, että Kirjastokaistan Facebook-seuraajien määrä kasvoi vuonna 2019 peräti 25%. Kirjastokaistalla oli vuoden lopussa 5692 [Facebook-seuraajaa](#), kun luku oli vuoden 2018 lopussa 4562. Kasvu oli tosin aika tasaista läpi vuoden, mutta Löytöretki musiikkiosastolla -sarja teki siihen suurimman piikin.

Suoralähetyksiä ennätysmäärä, ykkösenä Sääntöviidakosta kansalaistoimintaan? -koulutuspäivä

Kirjastokaista lähetti vuonna 2019 peräti 25 suoraa lähetystä. Koko päivän pitkä striimi on aina näkyvillä tilaisuuden jälkeen siihen saakka, kunnes Kirjastokaista julkaisee päivän esitykset kunkin omana erillisenä videonaan. Vuonna 2019 suosituimmaksi striimiksi nousi Sääntöviidakosta kansalaistoimintaan? Kirjaston todellisuus ja kirjastolain tavoitteet -koulutuspäivä, joka pidettiin 19.2.2019 Pasilan virastotalossa Helsingissä. Koulutuksen järjestivät aluehallintovirastojen kirjastotoimet. Se keräsi 1493 katselua.

Kaikki menneiden suoralähetyksien videot löytyvät tilaisuuksittain listattuna [Live-sivultamme](#) ja aiheen mukaan järjestettynä [Koulutuskanavalta](#).

Lisätietoa tilastoista:

<https://www.kirjastokaista.fi/kirjastokaistan-katsotuimmat-ja-muita-poimintoja-vuodelta-2019>

Kehittäminen

Kehittämistyötä tehtiin edellisvuosien tapaan suoralähetyksen tekniikassa ja laadussa. Laadukkaat suoralähetykset ovat keskeinen osa Kirjastokaistan tuotantoa ja erityisosaamista. Lisäksi Kirjastokaistan WordPress-käyttöliittymässä parannettiin sivuston saavutettavuutta.

Yhteistyökumppanit

Kirjastokaistan koko toiminta perustuu yhteistyöhön eri toimijoiden kesken. Kirjastokaista teki laajasti yhteistyötä vuoden 2019 aikana sekä yleisten kirjastojen että muiden kirjastosektoreiden, eritoten Kansalliskirjaston, kanssa. Kirjastokaista teki suoralähetyksiä alan keskeisissä seminaareissa ja koulutuspäivillä. Näiden tuotantojen kautta seminaarien järjestäjät ja esiintyjät taustaorganisaatioineen ovat Kirjastokaistan yhteistyöverkoston.

Kirjastokaista teki myös laajasti yhteistyötä kirjallisuuden ja lukemisen edistämiseen liittyvässä ohjelmatuotannossaan erityisesti kustantajien, Lukuliikkeen, Lukukeskuksen, Lastenkirjainstituutin, Suomen tietokirjailijat ry:n ja Suomen kirjastoseuran kanssa.

Yhteistyöverkoston laajensi osaltaan myös Kirjastokaistan toimituskunta, jossa on laaja edustus niin yleisten kirjastojen henkilökuntaa eri puolilta maata kuin yhteistyötahojenkin edustajia. Toimituskunta kokoontuu kaksi kertaa vuodessa.

Kirjastokaistan toimituskunta 2019:

Mikko Helander, videotuotanto, Kirjastokaista – Kirjastot.fi
 Päivikki Karhula, johtava tietoasiantuntija, Eduskunnan kirjasto
 Päivi Karhumetsä, informaattikko / viestintäkoordinaattori, Metropolia amk
 Anneli Ketonen, kirjastotoimen ylitarkastaja, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
 Teemu Kokkonen, tietotekniikkasuunnittelija, Kansalliskirjasto
 Riikka Kulmala, lehtori, Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma, Turun amk
 Vesa Liminka, AKE-informaattikko, Vaara-kirjasto
 Päivi Litmanen-Peitsala, viestinnän suunnittelija, Kirjastot.fi
 Tutta Periviita, kirjastovirkailija, Kittilän kunnankirjasto
 Riikka Rajala, järjestösihteeri, Kirjastoseura
 Sari Siekkinen, tuottaja, Yle Kulttuuri ja viihde
 Panu Somerma, videotuotanto, Kirjastokaista – Kirjastot.fi
 Minna Suikka, tietoasiantuntija, Helsingin yliopiston kirjasto
 Riitta Taarasti, toimittaja, Kirjastokaista – Kirjastot.fi, toimituskunnan vetäjä
 Riitta Vivolin-Karén, tuottaja, Viittomakielinen kirjasto

Jäsenyydet työryhmissä

Kirjastokaistan toimituskunta (Riitta Taarasti, Panu Somerma ja Mikko Helander)

Kirjastot.fi-palveluiden käytön ja ylläpidon opetus

Kirjastokaistan työntekijät esittelivät Kirjastokaistaa ja muita Kirjastot.fi-palveluita osana yhteistyöpalavereja ja ohjelmantekojen yhteydessä. Jokainen ohjelmanteko on samalla myös markkinointitilanne. Lisäksi Kirjastokaistan työntekijät vierailivat aiempien vuosien tapaan eri työryhmien ja projektien palavereissa esittelemässä Kirjastokaistaa.

Esitelmät, esittelyt ja luennot

Kirjastokaistan ajankohtaiset, Kirjastot.fi:n koordinaatioryhmä, Pasilan kirjasto, 10.6.2019 (Riitta Taarasti)

Kirjastokaistan ohjelmat Suomi-koulujen opettajien käyttöön, Suomi-koulujen opettajien koulutuspäivät, Opetushallitus, 1.8.2019 (Riitta Taarasti)

Kirjastokaistan nostoja toimintasuunnitelmasta 2020, Kirjastot.fi-koordinaatioryhmä, Pasilan kirjasto, 9.12.2019 (Riitta Taarasti)

Osallistuminen seminaareihin, kursseihin, koulutustilaisuuksiin

Liana: Tehokkaampaa uutiskirjeviestintää -webinaari, 14.3.2019 (Riitta Taarasti)

Viesti ry: Asiantuntija tubettajana -webinaari, 28.3.2019 (Riitta Taarasti)

Liana: Sitoutuneista uutiskirjelukijoista arvoa tuottaviksi asiakkaisiksi -webinaari, 29.8.2019 (Riitta Taarasti)

Kansalliskirjasto: Missä mennään -webinaari, 20.9.2019 (Riitta Taarasti)

Liana: Saavutettavuus verkkosivuilla ja uutiskirjeviestinnässä -webinaari, 28.11.2019 (Riitta Taarasti)

Kirjastokaistan työntekijät osallistuivat lukuisiin kirjastoalan seminaareihin ja koulutustilaisuuksiin tehden niissä ohjelmaa. Usein päivien kulku on sellainen, että huomio kiinnittyy ennen muuta suoralähetysten tekemiseen, mutta esitykset tulee käytyä läpi jälkikäteen useaan kertaan tiimin jäsenet työstäessä esityksistä videot kaikkien katsottaviksi.

Suoralähetetyt ohjelmantekokohteet:

[Pelin paikka LIVE: Pikkujouululähetys – Yhteistyöpelit \(17.12.2019, Pasilan kirjasto, Helsinki\)](#)

[Kirjastojen lakipäivä IV – Tekijänoikeuksista, sopimuksista ja korvauksista -koulutuspäivä \(29.11.2019, Pasilan kirjasto, Helsinki\)](#)

[Pelin paikka LIVE: Lovecraft-pelit \(26.11.2019, Pasilan kirjasto, Helsinki\)](#)

[Aukiolosta yhteisöllisyyteen – ajankohtaista omatoimikirjastoista -koulutuspäivä \(31.10.2019, Sokos Hotel Pasila, Helsinki\)](#)

[Pelin paikka LIVE: Avaruusaiheiset scifipelit \(29.10.2019, Pasilan kirjasto, Helsinki\)](#)

[Digital delaktighet i fokus på biblioteken -fortbildningsdagen \(9.10.2019, Böle bibliotek, Helsingfors\)](#)

[Sillat voitetaan kulkemalla niitten ylitse -lukutaitoseminaari \(4.10.2019, Messukeskus, Turku\)](#)

[Pelin paikka LIVE: Sodanvastainen sanoma peleissä \(24.9.2019, Pasilan kirjasto, Helsinki\)](#)

[Yhteiseen e-kirjastoon? -koulutuspäivä & Jesper Kleinin englanninkielinen esitys \(18.9.2019, Pasilan kirjasto, Helsinki\)](#)

[Digituki 2019 -verkostotapaaminen \(5.9.2019, Tampereen pääkirjasto Metso, Tampere\)](#)

[Pelin paikka LIVE: Autojen korjausjakso \(3.9.2019, Pasilan kirjasto, Helsinki\)](#)

[Erytisesti sinun -seminaari \(30.8.2019, Tikkurilan kirjasto, Vantaa\)](#)

[Tietokirjafestivaali TIETOKIRJA.FI \(28.8.2019, Tieteiden talo, Helsinki\)](#)

[Haastatteluja Suomen Kirjastoseuran Kirjastopäiviltä \(5.6.2019, Kulttuuritalo, Helsinki\)](#)

[Helsingin kulttuurijohtaja Tuula Haaviston läksiäisluento \(22.5.2019, Keskustakirjasto Oodi, Helsinki\)](#)

[RESHAPE – Reshaping lives and libraries \(6.-7.5.2019, Keskustakirjasto Oodi, Helsinki\)](#)

[Kuuluuko asiakkaan ääni musiikkikirjastossa? -paneelikeskustelu \(26.4.2019, Tampereen pääkirjasto Metso, Tampere\)](#)

[Lastenkirjat esiin! -seminaari \(11.4.2019, Keskustakirjasto Oodi, Helsinki\)](#)

[Lukuliike koulussa -tilaisuus \(4.4.2019, Kaupungintalo, Kouvola\) Lukuliike koulussa -tilaisuus \(28.3.2019, Feeniks-urheilutalo, Forssa\)](#)

[The Marrakesh Treaty in Action \(12.3.2019, Keskustakirjasto Oodi, Helsinki\)](#)

[Sääntöviidakosta kansalaistoimintaan? Kirjaston todellisuus ja kirjastolain tavoitteet - koulutuspäivä \(19.2.2019, Pasilan virastotalo, Helsinki\)](#)

[Nuorten kirjareppu 2018 -koulutuspäivä \(14.2.2019, Keskustakirjasto Oodi, Helsinki\)](#)

[Aikuisten kirjareppu 2018 -koulutuspäivä \(13.2.2019, Keskustakirjasto Oodi, Helsinki\)](#)

[Kirjakutsut 2019, Vuoden 2018 lasten- ja nuortenkirjasatoa \(31.1.2019, Tampereen pääkirjasto Metso, Tampere\)](#)

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Kirjastokaistan yhteistyökumppanit ovat samalla myös sidosryhmiä. Keskeisimmät sidosryhmät vuonna 2019 olivat lukuisat kirjasto- ja kirjakentän toimijat sekä koulutustilaisuuksia järjestävät organisaatiot.

Tiedotustoiminta

Suunnittelijoiden kirjoittamat artikkelit

Kirjastokaistan ohjelmista tiedotetaan säännöllisesti Kirjastot.fi:n ammattikalenterin, yhteistyökumppaneiden uutiskirjeiden sekä sähköpostitse lähetettävien tiedotteiden avulla. Keskeisiä tiedotuskanavia ovat myös Kirjastokaistan Facebook ja Twitter. Kirjastokaista.fi-sivuston Valokeilassa NYT -blogipalstalla julkaistaan myös artikkeleita, josta niitä jaetaan eteenpäin. Kirjastokaista julkaisee siellä ajankohtaisartikkelien lisäksi [Kirjan jäljillä -bloggauksia](#), [Tekniikkabloggauksia](#) sekä [Kirjastokaistan kumppanit esittelyssä sarjaa](#).

VAKE:sta/Kirjastot.fi:stä kirjoitettu

Artikkeleita Löytöretki musiikkiosastolla -sarjasta musiikkilehtien verkkojulkaisuissa:

Soundi: [Mitä löytöjä Marko Annala, Kauko Röyhkä, Aija Puurtinen ja Jukka Nousiainen tekevät kirjaston musiikkiosastolta?](#)

Rumba: [Neljä muusikkoa astelee kirjaston musiikkiosastolle – uusi dokumenttisarja kertoo, mitä he sieltä löytävät](#)

Rumba: [Neljä muusikkoa astelee kirjaston musiikkiosastolle – dokumenttisarjan kolmas osa julkaistu](#)

Kaaoszine: [Mitä Marko Annalalle tarttuu mukaan kirjastosta? Katso Mokoma-keulakuvan kirjastotärpit tuoreelta videolta](#)

8 Kysy kirjastonhoitajalta

Kysy kirjastonhoitajalta 20 vuotta

Vuoden 2019 iloinen teema oli 20-vuotisjuhla. Syntymäpäivää juhlistettiin monin tavoin. Kysy kirjastonhoitajalta palvelun Facebook-sivulla nostettiin esiin sarja kysymyksiä 20 vuoden takaa, Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun historiikki julkaistiin ja 29.3. järjestettiin juhla Oodissa. Juhlapäivän ohjelmaan kuuluivat kierros Oodissa, esityksiä, juhlapuheita ja kakkukahvit. Esitykset löytyvät alta. Lisäksi käytiin läpi vastausylläpidon kiperiä kohtia. Paikalla oli mukavasti juhlaväkeä. Muutamalle 20 vuotta tai ainakin lähes niin kauan mukana olleelle vastaajalle luovutettiin kunniakirja. Kunniakirjat vastaanottivat Lauri Holopainen Espoosta, Hanna Kotila Seinäjoelta, Leo Kostiainen Tilastokirjastosta, Tuula Valkeapää Helsingistä ja Pertti Lahdenmäki Porista, Seija Ålander Rovaniemeltä, Päivi Erkkilä Eduskunnan kirjastosta ja Jari Missonen Tampereelta.

[Kotimaiset ja kansainväliset tilastot](#), Katriina Tiainen

[Kirjasampo](#), Tuomas Aitonurmi,

[Kysy kirjastonhoitajalta 20 vuotta](#), Matti Sarmela

[Kysy kirjastonhoitajalta 20 vuotta -historiikki](#), Nina Granlund

Kesäkuussa Kirjastot.fi oli mukana Kirjastopäivillä ja ohjelmaan kuului myös Kysy kirjastonhoitajalta -juhluvuoden kunniaksi tietokilpailu Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun kysymysten ja vastausten pohjalta.

Juhlavuosi oli esillä Kirjastolehden ja Kaleva-lehden artikkeleissa:

[Jari Missonen vastaa joka vuosi satoihin kysymyksiin](#), Kirjastolehti 2.4.2019, Rask-Jussila Pia

["Kuka laulaa mä tulen ukkopiiasta?" – Jotkut kysymykset ovat ainutlaatuisia, mutta tietyt toistuvat vuodesta toiseen kirjaston kysymyspalvelussa](#), Kaleva 28.1.2019, Kilponen Anna

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Vastaajat

Kesän 2019 aikana palveluun liittyi suurin osa Jyväskylän ympäristön seudun kirjastoista, 19 kirjastoa. Uusia vastaajia opastettiin Skype-koulutuksilla ja etäohjeistuksella toimituksesta sekä

lähiopastuksella Jyväskylästä. Tällä hetkellä mukana on 18 erikoiskirjastoa ja 70 yleistä kirjastoa. Vastauksia oli palvelussa vuonna 2019 lähettänyt 233 kirjastolaista ja niitä lähetettiin 52:sta kirjastosta. Palvelusta vastaava suunnittelija on edelleen Nina Granlund ja toimittajina, jotka valvovat, että kysymyksiin vastataan ajallaan, Tuula Valkeapää ja Matti Järvinen (alkuvuoden) sekä Silene Lehto (loppuvuoden) Helsingin kaupunginkirjastosta.

Kysy kirjastonhoitajalta palvelussa toimivat erikoisvastaajaryhmät vastasivat e-aineisto ja musiikkikysymyksiin.

Uusia vastaajia ja vastaajakirjastoja otetaan mukaan mielellään.

Vastausten määrä

Palvelussa vastattiin 4 989 uuteen kysymykseen, näistä suomen kielisiä oli 4829, ruotsin kielisiä 75 ja englannin kielisiä 85. 59 % kysymyksistä vastattiin yhdessä päivässä, 14% kahdessa, 10 % kolmessa ja 16% joutui odottamaan yli luvatus vastausajan. Vastausajat palvelussa ovat edelleen pidentyneet. Tähän yksi syy on se, että vastaamisen organisointi suurimmassa kirjastossa, Helsingin kaupunginkirjastossa, vaatii uudistusta ja vastaaminen siellä kangertelee. Toisaalta kysymykset ovat monimutkaistuneet ja muuttuneet haastavammiksi vastata. Suurin osa kysymyksen lähettäjästä tarvitsee apua kirjastolta hakukone-etsintöjen jälkeen, joten tiedonlähteiden löytäminen vaatii paneutumista.

Julkiseen arkistoon tallennettiin 3 753 vastausta, suljettuun 1 236. Facebookin kautta vastattiin 6 kysymykseen, palautteiden ja toimituspostin noin 30. Kommentteja oli tullut 1 089. Kommentit lasketaan mukaan vastauslukuun, koska se osa niistä, joihin ei toimitus vastaa (näitä ovat suorat kysymykset), on tulkittavissa lukijoiden vastauksiksi. Tilastoihin on lisätty vuosittain jatkokeskustelut n. 10% vastauksista, määrä on perustunut kyselyihin, joita on tehty vastaajille. Tämä määrä mukaan laskettuna vastausmäärä on 6 612. Vastausten määrä on lisääntynyt edellisvuodesta paljon, lähes yhtä paljon kuin viime vuonna uudistuksen jälkeen.

Sivukäynnit

Palvelussa oli istuntoja vuonna 2019 2 025 687, sivunkatseluja 3 086 602 ja käyttäjiä 1 622 730. Määrät ovat kasvaneet todella reippaasti. Suurin osa kävijöistä on tullut palveluun hakukoneiden kautta (94,2%), 4,3% on tullut palveluun suoraan, viittausten kautta tulleita on 0,8%, sosiaalisen median kautta tulleita on 0,7%. Uusia kävijöitä on 86,2 prosenttia käyttäjistä, palaavia 13,8%.

Vuoden 2019 aikana Uusimmat vastaukset -sivusta on tullut Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun katsotuin sivu. Sen jälkeen useimmin käydään etusivulla. Näiden jälkeen katsotuimmat ovat ruotsinkielinen osoitepalvelukysymys (Söker den finska motsvarigheten till Eniro sekä myös sen kommentit), Mitkä ovat Skandinavian maita, Kuka on serkku, pikkuserkku, Kuinka tilavuus lasketaan ja sesonkikysymys Kuinka hyvää joulua kirjoitetaan. Hakusivu on 25. sijalla katsotuimmista. Sitä käytetään siis kaikkiin vierailuihin nähden verraten vähän. Asiasanahakemisto on sijalla 239, joten sen käyttö on valitettavan vähäistä. Uusimmat kommentit ja kokoelmat ovat

olleet useammin käytössä kuin edellisvuosina. Kaiken kaikkiaan sivustoa käytetään tasapuolisesti, koska käyttäjät tulevat yksittäisiin vastauksiin hakukoneen kautta, jopa niin että Uusimmat vastaukset -sivu, jota katsotaan eniten kerää kaikesta käytöstä vain 3,4%.

Palvelussa otettiin käyttöön React & Share -seurantamenetelmä. Siihen liittyvät nappulat on liitetty joka kysymyksen alle omien peukutusten alapuolelle. Ne löytyvät myös kokoelmat-sivuilta. Seurannasta on apua etenkin silloin, kun halutaan tutkia, mitkä aiheet milloinkin nousevat esiin. Myöskin kestoosuusikit näkyvät täällä niin kuin tilastoissakin. Nappuloiden klikkausten tutkiminen on hyödyllistä etenkin päivitettävien vastausten osalta. Kysy kirjastonhoitajalta -palvelussa vaihdettiin nappuloiden nimiä useampaan kertaan, koska ne eivät tuntuneet oikein tuovan hyötyä omien peukutusten lisäksi. Syksyllä asennettiin kolmas setti, jonka käytön hyötyjä analysoidaan vuonna 2020. Vuodelta 2019 ei yhteenvetoa kannata vielä yrittää koostaa.

Palvelupolku ja palvelumalli

Kysy kirjastonhoitajalta -palveluun luotiin kirjaston tulospalkkioprojektin yhteydessä palvelupolkuja ja palvelumalli. Palvelupoluissa tarkasteltiin eri kaupunkilaisprofiileihin peilaten asiakkaiden saapumista palveluun sekä etenemistä siellä. Polut ja mallit luotiin maksimikäyttäjistä, henkilöstä, joka ei halunnut käyttää palvelua, sinne eksyvistä nuoresta sekä henkilöstä, joka ei uskalla käyttää palvelua. Polun eri askeleita tarkastelemalla löytyi monia parannuskohteita. Erityisesti palvelun jatkuminen vastauksen saamisen jälkeen nousi kehittämislistalle: kysyjälle lähtevään vastauspostiin liitetään linkki julkiseen vastaukseen ja tieto siitä, että siellä voi arvostella, kommentoida ja jakaa vastauksensa.

Myös palvelussa toimivat vastaajat liittyvät palvelumalliin ja kuuluivat tarkastelun piiriin. Vastaajille luodaan myös mahdollisuus seurata omien vastausten kommentointia. Muutenkin vastaajia tuetaan aktiivisemmin sekä vastaamisessa että tiedonhaussa.

Tekninen kehittäminen

Palvelupolkuprojektin yhteydessä kävi ilmi puutteita Kysy kirjastonhoitajalta -mobiiliversiossa. Kysymisen ja hakemisen mahdollisuudet olivat piilossa, samoin yksittäisen kysymyksen kohdalla kommentointi jätti varjoonsa kaiken muun. Nämä puutteet korjattiin.

Asiansanastossa A-Ö havaittiin vika. Kieliversioiden kesken on syntynyt erisnimien kohdalla ongelma, josta syystä useat kirjailijat puuttuvat suomenkielisestä asiansanahakemistosta. Vika korjataan vuoden 2020 aikana.

Vastaajayhteisö ja vastaajien tuki

Yhteyttä vastaajiin pidetään kysy-listalla ja ylläpidon keskustelupalstalla. Viesteissä on tiedotettu palvelun tilanteesta, ylläpidon vioista, odottavista kysymyksistä sekä annettu ohjeita lähdemateriaaliin viittaamisessa sekä tietosuojasta. Vuoden loppupuolella aloitettiin Opastusta

vastaamiseen -sarja. Sarjassa lähetetään pieni tietoisku vastaamiseen liittyvistä käytännön asioista joka viikko. Samalla esitellään uusia tiedonlähteitä Makupalat.fi:stä. Sarjaa jatketaan vuonna 2020.

Vastaajille luotiin vuonna 2019 Uuden vastaajan paketti sekä Tiedonhakupaketti. Kirjastot.fi:stä löytyvä Tiedonhaun opastus sai myös uutta sisältöä ja sen rakennetta parannettiin. Ylläpidon keskustelulistalla saavat kaikki keskustella vapaasti. Tieto-lista toimii edelleen varsin tärkeässä roolissa suomalaisten kirjastojen tietopalvelutyössä.

Näkyvyys

Sisältöyhteistyötä tehtiin Kirjastot.fi-sisältöpalvelujen kanssa. Kirjasammon ja Kirjastokaistan kirjallisuuskirjeessä nostetaan esiin yksi kirjallisuutta koskeva kysymys. Kirjallisuuskirjeessä näkyminen lujittaa yhteistyötä ja tekee Kirjastot.fi-sisältöperheestä yhtenäisemmän. Kovin paljon liikennettä itse Kysy kirjastonhoitajalta -sivulle ei sitä kautta ole vielä tullut.

Vuonna 2019 avattiin useita yleisten kirjastojen Finna-tiedonhaku sivuja. Niissä Kysy kirjastonhoitajalta on hyvin näkyvissä. Kysymyksiä niiden kautta on tullut melko vähän (28). Kirjastojen käyttäjät eivät ehkä ole vielä löytäneet tiedonhaku sivuja.

Somessa Kysy kirjastonhoitajalta -palvelulla on Facebook-sivu, jossa oli vuoden vaihteessa n. 1760 seuraajaa. Sivulla julkaistaan kysymyksiä vastauksineen, kokoelmia sekä tietoja uusista hyödyllisistä tiedonlähteistä. Sinne ilmestyy harvakseltaan kysymyksiä, mikä onkin paikallaan, sillä vastaajia sivulle ei ole saatu ja se toimii pelkästään toimituksen varassa. Tässä muodossaan sen funktio on pääasiallisesti tuoda esiin palvelun olemassaoloa sekä kirjaston tehtävää tietopalveluasiantuntijana. Twitterissä Kysy kirjastonhoitajalta -tilillä julkaistiin uusia vastauksia, välillä vastattiin kysymyksiin, ohjattiin tiedonlähteille sekä levitettiin lähinnä lukemiseen, kirjallisuuteen ja tietopalveluun sekä tiedonlähteisiin liittyvää sisältöä. Siellä seuraajia vuoden vaihteessa oli 948. Twitterissä lukijoiden toiminta on suunnilleen samanlaista kuin sivuilla, kysymyksiä katsotaan tasaiseen tahtiin. Jotkut vastaukset houkuttelevat klikkaamaan linkkiä vastaukseen, sellaisia ovat esimerkiksi kysymys siitä, mitä ihmiselle tapahtuu, kun hän menee mustaan aukkoon ja kirjallisuutta maailmansodista. Eniten näyttöjä on twiiteillä, joissa kerrotaan aiheesta löytyvästä lähdemateriaalista. Twitter-elämä on hyvä lisä palvelun tunnetuksi tekemisessä, vaikka sosiaalisen median kautta itse palveluun saapuukin aivan murto-osa käyttäjistä.

Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun kokoelmat soveltuvat lähinnä tapahtumien ja juhlapäivien aikaan levitettäväksi (joulu, pääsiäinen, Kalevalan ja Minna Canthin päivä) sosiaalisen median lisäksi kirjastojen sivuille ja Kirjastot.fi-etusivulle. Niitä tehdään jatkossakin tässä mielessä.

Kaiken kaikkiaan tärkeintä Kysy kirjastonhoitajalta -palvelulle on hakukonenäkyvyys, joka on tällä hetkellä hyvällä tasolla.

Vaikuttavuus

Kysy kirjastonhoitajalta -palvelu kiinnostaa ihmisiä, kysymyksiä ja vastauksia luetaan hvin ja hyödyn vuoksi. Kysyjät kääntyvät kirjaston puoleen vaikein, heitä askarruttavin kysymyksiin, kirjastopalveluja etsiessään sekä myös toivomuksin. On erittäin hienoa, että sitä käytetään monipuolisesti hyväksi. Palvelun merkittävyys yhteiskunnassa on aika selvä: se tarjoaa tasa-arvoista kohtaamista, henkilökohtaista palvelua sekä luotettavaa tietoa kaikille.

On hyvä nostaa esiin sen myös palvelun merkitys kirjastotyöntekijälle. Tietopalvelu ja osaaminen tiedonhaussa ovat keskeistä kirjastoammattilaisuutta. Kysy kirjastonhoitajalta -palvelussa työskentely mahdollistaa tuon osaamisen ylläpitämistä ja myös saavuttamista. Se on erinomaisen tärkeä ikkuna työhömmme ja ammattitaitoomme.

Vastaukset vastaajakirjaston mukaan

Kirjastot.fi 1074 (Nina Granlund, Tuula Valkeapää, Matti Järvinen (syyskuuhun), Silene Lehto (syyskuusta alkaen)

Helsinki 954

Tampere 638

Musiikki 384

Turku 374

Espoo 269

Oulu 227

Jyväskylä 124

Hämeenlinna 95

Vantaa 86

Seinäjoki 84

Kuopio 80

Lahti 78

Pori 66

Kouvola 59

Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto 51

Joensuu 37

Kotka 35

Eduskunnan kirjasto 34

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin kirjasto 25

Mikkeli 20

Tilastokirjasto 19

Vaasa 19

Rovaniemi 18

Lappeenranta 16

Kajaani 15

Lohja 13
Rauma 11
Porvoo 10
Heinola 9
Nurmijärvi 6
Yle Arkisto 6
Kemi 6
Loviisa 5
Raahe 5
Suomen Pankin kirjasto 5
Kokkola 5
Kangasala 3
Kauniainen 3
Uusikaupunki 3
Laukaa 3
Haapavesi 2
Pihtipudas 2
Janakkala 2
Viitasaari 1
Joroinen 1
Muurame 1
Geologian tutkimuskeskuksen kirjasto 1
Ylöjärvi 1
Haapajärvi 1
Varkaus 1
Hankasalmi 1
Parainen 1

Kysymykset kysyjän asuinkunnan mukaan

Listassa kunnat, joista on tullut yli 20 kysymystä.

Helsinki 1204
Oulu 564
Espoo 276
Turku 250
Tampere 231
Jyväskylä 157
Vantaa 152
Suomen ulkopuolella 141
Reisjärvi 104
Kuopio 103

Hämeenlinna 91
Kouvola 69
Lahti 61
Joensuu 55
Pori 51
Seinäjoki 49
Järvenpää 44
Kotka 43
Mikkeli 43
Nokia 31
Salo 29
Raisio 29
Hamina 26
Kurikka 26
Vaasa 25
Tuusula 25
Kaarina 25
Kajaani 25
Porvoo 24
Rovaniemi 23
Kerava 22
Lappeenranta 20

9 Makupalat.fi

Makupalat.fi on kirjastojen yhteinen tiedonhaun lähteiden kokoelma. Sen vahvuuksia ovat lähdekriittisyys ja rajallinen koko, uusien tiedonlähteiden jatkuva arvioiminen ja lisääminen kokoelmaan sekä monesta näkökulmasta kootut paketit ajankohtaisista aiheista.

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Sisältö

Vuoden 2019 aikana Makupalat.fi:n sisältöä on uusittu kategorioittain. Vanhoja linkkejä poistettiin paljon yhdistämisen jälkeisessä suursiivousurakassa ja joiltain osin olennaista materiaalia puuttui. Kokonaisuudesta on käyty läpi noin kolmasosa. Kategoriarakennetta korjattiin edelleen tietyiltä osin. Myös luokituksia kohdistettiin täsmällisemmin. Ylimmät kategoriat ovat koosteita toimituksen suosittelemista aineistoista. Niitä on myös uusittu niiden kategorioiden osalta, joissa sisällön lisäämisprojekti on tehty.

Ylläpidon ohjeet kirjoitettiin.

Paikallismateriaalin uusimisessa pyydettiin osallistumista kirjastoilta, erityisesti alueellisilta kehittämiskirjastoilta. Oulu on käynyt ryhdistämässä oman alueensa sivustoja ja aiheesta on keskusteltu muutaman muunkin kirjaston kanssa.

Uusia linkkejä on Makupalat.fi:n viety vuoden 2019 aikana 642, joista 530 on suomenkielistä ja 111 ruotsinkielistä. Uutta materiaalia tallentavat Tiina Gräsbeck Pasilan kirjastosta (yhden työpäivän viikossa), Nina Granlund Kirjastot.fi:stä, sekä ruotsinkielellä Anna-Maria Malm Biblioteken.fi:stä. He myös poistivat vanhaa materiaalia, korjasivat muuttuneita osoitteita sekä muita tietoja. Rikkinäiseksi ilmoitettuja linkkejä korjattiin säännöllisesti. Linkkejä on yhteensä tällä hetkellä 15 607.

Sisältöyhteistyö

Eduskunnan kirjaston Elki-hakemiston tulevaisuutta mietittiin yhdessä Eduskunnan kirjaston kanssa. Yksi vaihtoehto olisi siirtää Elkin sisältö Makupalat.fi:n. Eduskunnan kirjaston työntekijävaihdosten vuoksi keskustelut katkesivat syksyllä 2019. Olisi erittäin hyvä, että valikoitu lakimateriaali säilyisi kuvailtuna verkossa käyttäjille. Erityisesti tällaisen erityistiedon sisällön arviointi ja oikean lähteen löytäminen ovat todella haastavia tehtäviä.

Käynnit

Vuonna 2019 istuntoja Makupalat.fi:ssä oli 170 470, sivun katseluita 351 186. Käyttäjiä oli 88 905. Hakukoneiden kautta palveluun tuli 57,6% käyttäjistä, suoraan 34,7% ja viitteiden kautta 7,0%. Sosiaalisen median kautta on tullut 0,6%. Hakukoneiden kautta palveluun löytäneiden määrä on noussut kymmenellä prosentilla viime vuodesta. Tämä on normaali trendi ja kertonee siitä, että uusia, satunnaisia käyttäjiä on enemmän kuin aiemmin. Viitteiden kautta tulleet ovat löytäneet Makupalat.fi:n Kirjastot.fi:n kautta (23,63%), eKirjaston kautta (17,29%), Kysy.fi:n kautta (4,62%). Virroissa on tapahtunut selkeä muutos, Kirjastot.fi:n kautta saapuneiden määrä on noussut huomattavasti, kun taas Helmet.fi:n kautta tulneiden määrä on kutistunut erittäin paljon. Kirjastot.fi:n kautta saapuneet tulevat suurimmaksi osaksi Kysy kirjastonhoitajalta -vastausten linkkien kautta.

Makupalat.fi:ssä vierailun keskimääräinen pituus on pidempi kuin muissa Kirjastot.fi:n sisältöpalveluissa (3:46). Tästä voisi päätellä, että ne henkilöt, jotka Makupalat.fi:tä käyttävät, viihtyvät siellä ja ovat ilmeisesti löytäneet sieltä jotain kiinnostavaa. Makupalat.fi:ta käytetään varsin paljon pöytäkoneilta, noin 58,96% käytöstä. Sujuvan mobiilikäytön parantaminen onkin teknisen parannustyön keskeisenä kohteena tulevassa uudistuksessa.

Materiaaleista olivat katsotuimpia sanomalehdet, postinumerohaku, laulut ja sanoitukset sekä asiakirjamallit. Näiden kategorioiden sisältöjä pidetään tehostetusti ajan tasalla. Kokoelmista katsotuimpia vuonna 2019 olivat Naisen asema, Digiopastusta, Minna Canth, Lintuharrastus, Muovi ja 1918 kansalaissota.

Sosiaalinen media

Makupalat.fi:llä on oma Twitter-tili, jonka kautta levitetään uusia linkkejä, kokoelmia ajankohtaisista aiheista sekä muiden toimijoiden merkittäviä tiedonlähteitä. Seuraajia oli vuoden 2019 lopulla 567. Tviittien näyttökerrat vaihtelevat kuukaudessa 10,6 tuhannesta 26,2 tuhanteen.

Eniten näyttökertoja (19 507) on uuden linkin tviitillä 100 syytä matkailla Suomessa, se on myös uudelleentviitattu useamman kerran ja tykätty, mutta yhtään klikkausta sivulle ei kuitenkaan ole tätä kautta tullut. Toiseksi näytetyin on uuden Docventures-kauden aloitustviitti, joka on kerännyt 8 363 näyttökertaa, paljon toimintoja, tykkäyksiä, profiilin klikkauksia, uudelleentviittauksia, avainsanojen klikkauksia ja tietojen laajennuksia (yht. 16), mutta ei yhtään linkin klikkausta. Eniten linkin klikkauksia ovat aiheuttaneet Outi-kirjastojen tiedonhaku sivua esittelevä tviitti (10) sekä Docventures-sisältöihin liittyvä Onko totuutta enää olemassa - @Makupalat -kokoelma apuun faktantarkastukseen jne. 11 klikkausta. Profiilia on katseltu eniten Docventures-aloituksen sekä Finna-tiedonhaku sivujen avaamisen aikaan. Erityyppinen sisältö aiheuttaa selkeästi erityyppisiä reaktioita. Niitä on syytä analysoida tarkemmin.

Lukumäärät ovat pieniä, mutta Makupalat.fi:n kaltaisen ammattityössä tarvittavan sisällön levittäminen on juuri tällaisessa ympäristössä merkittävää. Erityisen tärkeää olisi palvelun tunnetuksi tekeminen.

Tekniikka

Makupalat.fi:n saatiin https-osoite. Info-osan tietotekstiä parannettiin sekä metatietoja lisättiin hakukonenäkyvyyden parantamiseksi. Sivuston rakennetta ja sen käytettävyyttä parannettiin infoteksteillä: jokaisen kategorian yläosaan lisättiin sen nimi sekä tieto siitä, miten sisältöä löytyy lisää. Tämä oli erityisesti tarpeen mobiilivainavigoinnissa. Ratkaisu ei ole optimaalinen, mutta ilman rakenteellista uudistusta muuta ei voida tehdä.

Kokonaisuudistus on erittäin tarpeellinen ja kiireellinen tehtävä. Sitä ei vielä kukaan saatu toteutettua vuonna 2019. Sivuston saavutettavuus korjataan myös uudistuksen yhteydessä.

Näkyvyys

Makupalat.fi:n näkyvyyttä Kirjastot.fi:n etusivulla on hieman parannettu niin, että Tiedonhaun osioon on luotu samanlainen rakenne kuin Kirjasampo ja Musiikkikirjastot.fi:tä esitteleviin osioihin. Näin osa näyttää edustavammalta ja kiinnittää toivon mukaan enemmän huomiota. Kuitenkin Makupalat.fi on edelleen hyvin alhaalla Kirjastot.fi:n etusivulla ja jää valitettavan syrjään.

Sisältöjä on toimitettu yhdessä Kirjastot.fi:n muiden sisältöpalvelujen (Kirjasampo, Kirjastokaista) kanssa kirjallisuusupokeeseen jo useamman vuoden ajan ja hyvä yhteistyö jatkuu edelleen. Upoke löytyy useamman kirjaston kirjallisuussivulta. Sisältöyhteistyö Kirjastot.fi:ssä on muutenkin aktiivista, palvelut linkittävät materiaalia toisista palveluista aktiivisesti ja sosiaalisessa mediassa sisältöjä markkinoidaan ja levitetään yhdessä.

Makupalat.fi:n sisältöä on tuotu esiin Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun uuden vastaajan tiedonhaun paketissa. Erityisesti tietopalvelun vastaajien toivoisi tutkivan Makupalat.fi:n sisältöä. Sieltä löytyy apu monen kiperän kysymyksen selvittelyyn. Makupalat.fi:n uusimmat linkit ovat mukana Vastaajien opastus -sarjassa, joka sisältää viikottaisen tietoiskun Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun vastaajille.

Finna-kirjastojen tiedonhakuosassa Makupalat.fi on hyvin esillä. esim.

<https://outi.finna.fi/Content/tiedonhaku>. Toivon mukaan hyvät tiedonlähteet löytävät käyttäjänsä tätäkin kautta. Myös Kirjastot.fi:n tiedonhakukanavan sisältöjä on uusittu ja Makupalat.fi:n sisältöjä on nostettu paremmin esiin.

Vaikuttavuus

Makupalat.fi:n kaltaisen painokkaita lähdeaineistoja sisältävän kokoelman merkitys ja tarve kasvavat koko ajan. Suurin osa hakukoneilla tietoa hakevista tyytyy ensimmäisten tulosten joukossa olevaan sisältöön, vaikka siinä ei olisikaan paras ja luotettavin tieto aiheesta. Tutkimusten mukaan juuri kukaan ei käy edes hakutuloksen sivulla kaksi, saati sitten syvemmillä.

Erityisesti kirjastoalan ammattilaisen tulisi ymmärtää, että hakukone ei aina nosta ensimmäiselle hakutulossivulle käytettäväksi sopivinta lähdeä. Varsinkin tietopalvelussa esitettävät kysymykset koskevat hyvin suurelta osin juuri sitä tietoa, joka ei tule helpoimman kaavan kautta näkyviin. Näin ollen tiedonlähteiden tuntemus on erittäin merkittävä asia ja tietenkin tiedonlähteiden kokoelma Makupalat.fi suuri apu tässä työssä.

Makupalat.fi:n kaltainen palvelu on myös ensisijaisen tärkeä koulumaailmalle. Opettajat tarvitsevat nopeasti listauksia hyvistä tiedonlähteistä sekä vaihtoehdon, jonka pariin opastaa oppilaat Wikipedia-hakuteoksen sijaan tai ainakin lisäksi. Koululaisille, joiden tiedonhaun taidot ovat juuri kehittymässä, valikoitujen lähteiden kokoelma on varsin tarpeellinen. Makupalat.fi:tä esitelläänkin vuosittain Educa-messuilla, joilla sen vastaanotto on hyvin positiivista.

Makupalat.fi:n arvoa on syytä mainostaa kaikille tiedonhakijoille, erityisryhmille, kouluille, ikääntyneille ja maahanmuuttajille. Erityishuomio on kiinnitettävä kirjastoihin, joissa tiedonlähteiden tuntemus on olennainen osa ammattitaitoa ja asiantuntemuksen perusta.

10 Musiikkikirjastot.fi

Musiikkikirjastot.fi jatkoi valtakunnallista kehittämistyötä ja suunnittelua kirjastojen musiikkisisältöjen ja -palveluiden sekä tiedonhakukanavien levittämiseksi. Verkkopalveluiden käytön kasvu näkyi erityisesti vinkkiblogissa Levyhyllyt. Verkkoon toimitetut kuratoidut sisällöt levisivät käyttäjille yhä laajemmin Facebookin, Twitterin, Instagramin ja Finna-verkkokirjastojen automaattisten syötteiden välittämänä.

Toimitustyö

Musiikkikirjastot.fi:n sisältöjä toimitettiin vuonna 2019 Tuomas Pelttarin 20–40 % työajalla. Lisäksi hankittiin ulkopuolista sisältötyötä kirjailija ja musiikkitoimittaja Ari Vängäselältä. Hän teki artikkeleita Musiikkikirjastot.fi:n blogiin Levyhyllyt.

Emosivulla Musiikkikirjastot.fi tuotiin esiin musiikkiaiheista aineistovinkkausta, tiedotusta, tiedonhakumahdollisuuksia, bloggausta ja erilaisia e-aineistoja. Toimitus hoiti ylläpitoa myös musiikkikirjastojen ammattisivulla sekä Suomen Musiikkikirjastoyhdistyksen kotisivulla.

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Saavutettavuutta ja visuaalista kehitystä

Musiikkikirjastot.fi:n saavutettavuutta parannettiin vaatimusten mukaisesti. Https-suojattu versio saatiin käyttöön etusivulle ja kaikille alisivuille 25.3.2019. Saavutettavuutta kohennettiin myös videoupotusten aria-label -koodaamisella, mikä ulotettiin kaikkiin vuonna 2019 julkaistuihin Levyhyllysten artikkeleihin.

Instagramin näkyvyyttä selkeytettiin Musiikkikirjastot.fi:n etusivulla. Levyhyllyt säilyi etusivun keskeisenä visuaalisena elementtinä läpi vuoden, yhdessä Kirjastokaistan kaksipalstaisen videoruudun kanssa.

Sivuston Google-hakuruutu sijoitettiin tavoitettavampaan paikkaan 27.5.2019. Samalla yhtenäistettiin otsikoiden fontti Kirjastokaistan kanssa.

Kävijät ja sessiot kasvussa

Musiikkikirjastot.fi tavoitti vuonna 2019 enemmän käyttäjiä kuin vuotta aiemmin. Sivuston käyttäjiä oli vuoden aikana 94 000 (kasvua 40,8 %), sessioita 127 000 (kasvua 32,5 %).

Käytön kasvuun vaikutti moni tekijä. Kirjastokaistan ja Suomen Musiikkikirjastoyhdistyksen kanssa yhteistyössä suunniteltu videosarja Löytöretki musiikkiosastolla valmistui syksyllä 2019. Musiikkikirjastojen nykytarjonnan esittelyyn olivat mukana syventymässä muusikot Marko Annala, Jukka Nousiainen, Aija Puurtinen ja Kauko Röyhkä.

Suomalaisten muusikkovieraiden vetämän sarjan neljä osaa saivat runsaasti huomiota Kirjastokaistan ja Musiikkikirjastot.fi:n somekanavilla. Jaksoja jaettiin asiakkaille myös kirjastojen verkkosivuilla. Kirjastokaista tuotti jaksoista YouTube-soittolistan. Sen avulla voidaan jaksoja näyttää luuppina kirjastotilassa. Tämä onnistuu myös ilman ääntä joko suomeksi tai ruotsiksi tekstitettynä.

Sarjaa Löytöretki musiikkiosastolla varten tehtiin yhteistyötä taustoittamalla muusikkovieraiden taiteilijauraa. Tuomas Pelttari kirjoitti kunkin vieraan jaksoa varten esittelyartikkelin. Syyskuun 2019 aikana julkaistuissa artikkeleissa on mukana artistin diskografia ja biografia. Kaikki levytykset

ja kirjallisuus on linkitetty Finna.fi-saatavuuteen. Artikkelit löytyvät blogista Musiikki kuuluu kaikille.

Finna-verkkokirjastojen lukumäärän kasvu toi Musiikkikirjastot.fi:n sisällöille lisää ulottuvuutta ja käyttöalustoja. Vuoden 2019 aikana otti Finna-alustan ja alisivulta löytyvän musiikkisivun käyttöön esimerkiksi Tiekkö-kirjastot. Kirjastojen ja seutukirjastojen käyttöön saatetut syötteet tulevat Finnaan automaattisesti päivittyvinä, mukaan lukien Levyhyllyt, Kysy musiikista ja Musiikin ytimessä.

Sosiaalinen media

Twitter: Musiikkikirjastot.fi toimi aktiivisesti Twitterissä (@Musakirjastot). Twiittejä tehtiin keskimäärin 21 twiittiä kuukaudessa. Twitter-seuraajia oli 31.12.2019 yhteensä 885.

Vuoden aikana Twitter-näyttökertoja oli

Jan 1–Apr 2: 35 900, 73 500

Apr 3–Jul 2: 29 500, 62 400

Jul 3–Oct 1: 64 300, 45 700

Oct 2–Dec 31: 62 200, 53 900

Yhteensä 235 500 näyttökertaa vuonna 2019, kasvua 18 %

Instagram: Musiikkikirjastot.fi toimi Instagramissa ja tavoitti 31.12.2019 mennessä yhteensä 939 seuraajaa.

Facebook: Musiikkikirjastot.fi:n Facebook-sivun tykkääjien määrä lisääntyi yli 24 %. Facebook-mainostusta (14 vrk) käytettiin kesäkuussa ja lokakuussa 2019.

1.1.2019 tykkääjiä 378

31.12.2019 tykkääjiä 503

Helmet Musiikki Facebook -yhteistyö 19.4.2019 alkaen

Musiikkikirjastot.fi:n yhteistyö Helmetin suuntaan parani 19. huhtikuuta alkaen, kun toimitus aloitti viikottaisen Levyhyllyn vinkkaamisen Facebook-sivulla Helmet Musiikki.

Levyhyllyt

Levyjä ja lukemista kirjastosta

Musiikkikirjastot.fi:n aktiivinen sisältöblogi Levyhyllyt jatkoi aineistovinkkausta ja verkkolinkittämistä. Artikkeleita ja haastatteluja julkaistiin viikottain yhteensä 51 kpl, kirjoittajina Ari Vântänen ja Tuomas Pelttari.

Kahden sisällöntuottajan voimin Levyhylyjen vinkkisisältöjä promottiin eri somefoorumeille hyödyntämällä levy-yhtiöiden, artistien ja kustantajien promomateriaalia. Verkkofoorumin välineitä olivat samalla yleistajuiset ja musiikkikokemusta syventävät artikkelit, joissa on mukana runsaasti erilaisia kirjallisuus- ja videovinkkejä, artistien promokuvia sekä levynkansia. Tiedottamisen lisäksi käytön kasvu nojasi sosiaalisen median kontakteihin. Artistien postausten kautta sisällöt levisivät aiempaa laajemmin.

Esitötettyä Finna-linkitystä

Levyhylyartikkeleissa aiemmin käytössä ollut linkki Monihakuun korvattiin suorilla Finna.fi -linkeillä. Näiden hakulinkkien esitötetty lomake helpotti aineistohakua sekä artistin diskografian, biografian ja aiheeseen liittyvän tietokirjallisuuden sisällä. Finna.fi -aineistolinkit sisällytettiin takautuvasti kaikkiin vuonna 2019 julkaistuihin Levyhylyjen artikkeleihin.

Levyhylyt uutisiksi

Levyhylyjen viikoittain toimitettuja vinkkiartikkeleita alettiin tuoda Kirjastot.fi:n uutisiin 26.3.2019 alkaen.

Musiikki kuuluu kaikille – musiikkikirjastolaisten blogi

Foorumilla julkaistiin 19 artikkelia. Bloggaus koostui hanke-esittelyistä, uusintajulkaisujen esittelyistä, Kirjastokaistan videosarjaan Löytöretki musiikkiosastolla tehdyistä artikkeleista ja muista musiikkikirjastoihin liittyvistä artikkeleista.

Uutena avauksena esiteltiin Odotettuja levyuutuksia. Se keskittyi ennakoimaan kiinnostavimpia tulossa olevia levytyksiä. Artikkeleihin tuotiin artistin kotisivu- ja somelinkit, videotarjontaa ja aineistolinkit verkkokirjastoon Finna.fi.

Musiikin ytimessä – tiedotusta ja tapahtumavinkkejä

Tiedotus- ja uutisblogi Musiikin ytimessä keräsi yhteen sekä kansainvälisiä uutisia että suomalaisten kirjastojen kuulumisia ja musiikkitoimintaa. Musiikin ytimessä julkaistiin kuvitettuja blogiartikkeleita, joita jaettiin eri somekanaviin. 500 artikkelin määrä saavutettiin 3.10.2019. Tapahtumatiedotuksen viestintää painotettiin myös Facebook-sivun suuntaan.

Fono.fi

Fono.fi-äänitetietokanta perustuu Yle Arkiston Fono-tietokantaan. Tiedot siirretään osittain muokattuina säännöllisin väliajoin Fonosta Fono.fi-palveluun. Fono-tietokannan käyttöoikeudesta ja tietokannan tietohuollosta maksetaan YLE:lle vuosittain lisenssimaksu. Fono.fi:n taustalla on erillinen räätälöity .net-tietokantasovellus. Musiikin kuuntelumahdollisuus on toteutettu Spotify-rajapinnan avulla ja jatkohaku kirjastoihin Frank-monihaun kautta. Fono.fi-palveluun ei tehty muutoksia vuoden 2019 aikana. Fono.fi:n käyttö on vuosien varrella pysynyt vakaana ja kuvailutiedoista tulee säännöllisesti käyttäjiltä palautetta ja korjauspyyntöjä.

eKirjasto

eKirjaston musiikkipalveluiden saavutettavuutta kehitettiin keskittämällä Naxos Music Library - palveluiden linkit Musiikkikirjastot.fi:n sivulta eKirjaston sivulle. eKirjaston kautta tuotiin suurempi pääsy myös Rockway-palveluihin. eKirjasto säilyi totutulla paikallaan Musiikkikirjastot.fi:n etusivulla.

Yhteistyökumppanit

Finna ja WebArena: Musiikkikirjastot.fi tarjosi seudullisille verkkokirjastoille valmiita sisältöjä. Syötteinä toimivat sisällöt olivat käytössä Finna-musiikkisivuilla kuten Eepos-, Heili-, Vaski- ja Outi-kirjastot sekä Kuopion Finna-verkkokirjastot. Musiikkikirjastot.fi:n syötteitä oli käytössä myös WebArena-kirjastoympäristössä, esimerkkinä Keski-kirjastojen musiikkisivu.

Paikallinen ja seudullinen tiedotus sekä valtakunnallinen Musiikkikirjastot.fi:n tiedotus ja sisällöntuotanto toimivat seudullisten verkkokirjastojen musiikkisivulla yhdessä.

Musiikin valtakunnallinen varastointi | Varastokirjasto

Musiikkikirjastot.fi edisti yhteistyössä Varastokirjaston kanssa Varastokirjastoon siirretyn musiikkiaineiston saavutettavuutta ja näkyvyyttä kehittämällä alisivua Varastokirjaston musiikkiaineistot. Varastokirjastosta lainattavien musiikkiaineistojen kertymää voi seurata reaaliaikaisista linkeistä: [nuotit](#) | [LP-levyt](#) | [CD-levyt](#).

Osallistuminen seminaareihin, kursseihin, koulutustilaisuuksiin

Musiikkikirjastoyhdistyksen kevätseminaari 2019: Musiikkikirjastot.fi oli esillä Suomen Musiikkikirjastoyhdistyksen kevätseminaarissa 26. huhtikuuta yhdistyksen puheenjohtaja Tuomas Pelttarin puheenvuorossa. Musiikkikirjastot.fi:n ja Kirjastokaistan yhteistyö sai uuden ulottuvuuden, kun Kirjastokaistan striimasi livenä kevätseminaarin iltapäivän paneelikeskustelun [Kuuluuko asiakaan ääni musiikkikirjastossa?](#)

Musiikkikirjastot.fi oli mukana erilaisissa koulutus- ja esittelytapahtumissa ympäri vuoden.

26.2.2019: Tikkurilan kirjasto, Vantaa. AKE Porvoo

16.4.2019: Kallion kirjasto, Helsinki. Helmet Musiikkilaiset

26.4.2019: Musiikkikirjastoyhdistyksen kevätseminaari

5.–7.6.2019: Suomen Kirjastoseuran Kirjastopäivät, Kulttuuritalo, Helsinki | mukana Musiikkikirjastot.fi

17.9.2019: Riihimäen pääkirjasto, AKE Lahti (Tilat ja kokoelmat 2)

27.9.2019: Tampereen Metso, AKE Piki (Avaimet tulevaisuuden musiikkikirjastoille)

4.–6.10.2019: Turun Kirjamesut, mukana Musiikkikirjastot.fi

11 Biblioteken.fi

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

De svenskspråkiga tjänsterna vid Biblioteken.fi

Under år 2019 fortsatte arbetet med att utveckla, redigera och marknadsföra de svenskspråkiga tjänsterna vid Biblioteken.fi. Sidorna på webbplatsen www.biblioteken.fi har gått igenom och uppdaterats. Överflyttningen av webbplatsen till samma Drupal-plattform som den finskspråkiga webbplatsen finns på förbereddes. Själva överflyttningen gjordes i januari 2020.

Nya registerbeskrivningarna för tjänsterna vid Biblioteken.fi översattes och publicerades.

En både finsk- och svenskspråkig mall för en informationsökningssida för biblioteken Finna-användargränssnitt publicerades. Åtminstone Vaski-bibliotek och Anders-biblioteken har tagit i bruk också den svenskspråkiga sidan i sina webb bibliotek.

Bella och Kab flyttades över till Finto 1.1.2019. I statistikdatabasen uppdaterades en del fält och anvisningar.

Bloggen Vuorosanoja – Repliker

På den tvåspråkiga bloggen behandlas utveckling av bibliotek och vem som helst kan bidra med blogginlägg. Under året publicerades två svenskspråkiga inlägg i bloggen:

- Barnbiblioteksträff 25.9 i Tammerfors (text: Catharina Latvala)
- Hetta och prisregn i Aten (text: Anna-Maria Malm)

Fråga bibliotekarien

År 2019 hade den svenskspråkiga delen av Fråga bibliotekarien 59,530 sidbesök och 38,059 sessioner. I Fråga bibliotekarien-tjänsten besvarades under året 75 svenskspråkiga frågor.

I samband med i Helsingfors stads resultatpremieprojekt gjorde vi för Fråga bibliotekarien-tjänsten servicestigar och en servicemodell. Under projektet hittade flera saker att utveckla, av vilka en del åtgärdades direkt. Genomgången av de gamla svaren i tjänsten påbörjades. Genomgången fortsätter under år 2020.

Länkbiblioteket

Under året lade vi till 111 svenskspråkiga länkar i Länkbiblioteket. Gamla länkar gick också igenom och uppdaterades. Sammanlagt sju svenskspråkiga samlingar med länkar kring olika teman har under året producerats och delats via sociala medier. Bland annat gjordes en länksamling kring

Minna Canth och en annan kring barnlitteratur. Länksamlingarna är ett sätt att föra fram länkar kring aktuella teman och få synlighet för dem genom att de lätt går att dela bl.a. på Facebook och i Twitter.

Bibliotekskanalen

Sammanlagt 31 videor (27 svenskspråkiga videor och fyra finskspråkiga videor med svenskspråkiga undertexter) och fem I Fokus-artiklar publicerades under året på Bibliotekskanalen.

Bibliotekskanalen har under året publicerat både program om litteratur (t.ex. Sidospårs ungdomsboktrailers), program som marknadsfört bibliotek (t.ex. avsnitt i serien Tre frågor om bibliotek) och svenskspråkiga fortbildningsprogram (t.ex. föreläsningarna på seminariet "Digital delaktighet i fokus på biblioteken"). Videorna på Bibliotekskanalen består både av videor som Bibliotekskanalen själv producerat och videor som bibliotek och andra instanser producerat.

Boksampo och Sidospår

Vasa stadsbibliotek publicerade liksom tidigare artiklar, nyheter, boktips och bokhyllor på webbplatsen. Info-sidan, anvisningssidan och länk-sidan har uppdaterats och andra smärre rättelser har gjorts i det svenskspråkiga gränssnittet. Boksampos facebookside hade 215 följare och Sidospårs Facebookside hade 55 följare 31.12.2019.

Information, marknadsföring, kampanjer och samarbete

På webbplatsen Biblioteken.fi, på Biblioteken.fi:s Facebook-sida och Facebook-grupp och på Twitter fortsatte vi under året att på svenska informera om Biblioteken.fi:s tjänster, aktuella projekt, evenemang, fortbildningar och annat aktuellt inom biblioteksbranschen. Bibliotek och andra organisationer har också själva skickat in annonser till Fackkalendern. I Fackkalendern publicerades under året 96 annonser.

Den 31.12.2019 hade Biblioteken.fi:s Facebook-sida 633 gillare och 618 följare och Twitter-kontot hade 1174 följare. Facebook-gruppen Svenskt biblioteksarbete i Finland hade 148 medlemmar. Via de sociala medierna nåddes också de andra nordiska länderna, speciellt Sverige. Cirka 18 % av Facebook-gillarna och 35 % av följarna på Twitter var från Sverige. Ca 5% av Facebookföljarna och 8 % av följarna på Twitter var från de övriga nordiska länderna.

Under året samarbetade Biblioteken.fi med Konsortiet för de allmänna biblioteken kring kampanjen Hela folket läser. Allt kampanjmaterial publicerades också på svenska. Marknadsföringsmaterialet fördes in i materialbanken.

Under året trycktes en uppdaterad version av broschyren "Ditt meröppna bibliotek på nätet – öppet 24h/dygn"

En ny broschyr, I Finland är biblioteket en grundläggande avgiftsfri tjänst för alla" riktad till t.ex. beslutsfattare och internationella besökare gjordes på finska, svenska och engelska.

Broschyren Elis på biblioteket, som ursprungligen gjorts av Eepos-biblioteken, redigerades för att passa alla biblioteken. Biblioteken kan beställa en tryckfärdig fil av broschyren.

Under året samarbetade planeraren för de svenskspråkiga tjänsterna vid Biblioteken.fi med de tvåspråkiga biblioteken med regionala utvecklingsuppdrag och Regionförvaltningsverket i Svenska samarbetsgruppen för utvecklingsuppdrag. Samarbetsgruppen ordnade fortbildningar och presenterade sig själv under Finlands svenska biblioteksförnings biblioteks dagar.

Planeraren samarbetade under året också med nätverket Inkludera ännu flera och informerade om Biblioteken.fi:s tjänster och delade ut marknadsföringsmaterial på All-digital-week-dagen som nätverket ordnade i Ode. Planeraren deltog också i marknadsföringen av bibliotekens tjänster på Educa-mässan vid Biblioteken.fi och Nationalbibliotekets gemensamma utställningsbord, samt på Finlands biblioteksförnings biblioteks dagar.

Planeraren besökte i oktober lärarkonferensen Läsning gör skillnad i Vasa där hon höll tre workshoppar om Biblioteken.fi:s tjänster för lärare under rubriken: information gör skillnad.

Planeraren deltog också i IFLA-konferensen i Aten och skrev om konferensen i bloggen Vuorosanoja-Repliker.

Anna-Maria Malm fungerade som planerare för de svenskspråkiga tjänsterna.

Yhteistyökumppanit

InkluderaÄnnuFlera

Svenska samarbetsgruppen för utvecklingsuppdrag

Svenska gruppen i Helsingfors stadsbibliotek

Jäsenyydet työryhmissä

Svenskt samarbetsgruppen för utvecklingsuppdrag. Anna-Maria Malm

Svenska gruppen i Helsingfors stadsbibliotek. Anna-Maria Malm

InkluderaÄnnuFlera. Anna-Maria Malm

Tulospalkkio-projekti Palvelupolut, Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-aika (Kysy kirjastonhoitajalta), Nina Granlund (vetäjä), Elias Tertsunen, Harri Oksanen, Anna-Maria Malm.

Vierailijat

Esittely Ask a librarian-palvelusta kahdelle turkkilaiselle vieraalle: Burak Kazli ja Duhan Toriak, Özyegin University, Istanbul

Esitelmät, esittelyt ja luennot

- 25-26.1. Kirjasto.fi-palveluiden esittely Educa-messuilla /Anna-Maria Malm
- 27.3 All digital week tapahtuma, Oodi – Kirjasto.fi-palveluiden esittely/Anna-Maria Malm
- 8.5. Åke-ryhmän yhteinen esitelmä kehitystehtävistä: ”Vem är Åke?” FSBF:n kirjastopäivillä /Anna-Maria Malm
- 5.-7.6. Kirjasto.fi-palveluiden esittely Kirjastoseuran Kirjastopäivillä
- 4.10. Esittelypöytä ja kolme työpajaa ”Information gör skillnad” opettajaseminarissa Läsning gör skillnad Vaasassa / Anna-Maria Malm
- 22.10., 29.10. Fail camp Karoline Bergin kanssa seminarissa: Från nätverk till partnerskap: Bibliotek i samarbete med andra, Vaasassa ja Helsingissä.

Osallistuminen seminaareihin, kursseihin, koulutustilaisuuksiin

- 22.1. Bibliotekschefermöte, Ode/Anna-Maria Malm
- 29.3. Kysy kirjastonhoitajalta 20 vuotta-seminaari/Anna-Maria Malm
- 6-7.5. Reshape 2019/Anna-Maria Malm
- 8-9.5. FSBF:s biblioteksdagar / Anna-Maria Malm
- 23.5. Tekoäly tuli töihin –seminaari / Anna-Maria Malm
- 5.-7.6. Kirjastoseuran Kirjastopäivät / Anna-Maria Malm
- 23.8.-30.8. IFLA WLIC 2019 / Anna-Maria Malm
- 9.10. Digital delaktighet i fokus på biblioteken / Anna-Maria
- 21.10. Bibliotekspolitik i Finland och Sverige / Anna-Maria Malm
- 22.10. Från nätverk till partnerskap: Bibliotek i samarbete med andra. Vasa/ Anna-Maria Malm
- 24.10. Kirjastoverkkopäivät, Kansalliskirjasto / Anna-Maria Malm
- 29.10. Från nätverk till partnerskap: Bibliotek i samarbete med andra. Helsinki /Anna-Maria Malm
- [20-21.11. På barnens villkor? Om barns delaktighet i bibliotek och kulturverksamhet.](#) (Haastattelut Kirjastokaistalle 20.11.) / Anna-Maria Malm
- 29.11. Kirjastojen lakipäivä IV / Anna-Maria Malm

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Biblioteken.fi:n suunnittelijan yhteistyö:

- Svenska samarbetsgruppen för utvecklingsuppdrag (ÅKE). Kokouksia: 19.2., 17.4., 3.6., 12.8, 20.9., 9.12.
- Svenska gruppen (Helsingin kaupunginkirjasto). Kokouksia: 11.2. ja 11.12.
- All digital week- suunnittelu 25.2
- Finna-yhteistyö: kokous Finnan ruotsinkielisistä palveluista 21.2, Finna-luokkahuonekokous 24.9 ja Finna-työpaja 12.11.
- Åke-kokouksia: koulutuskokous 14.5. Vaasassa, Akelaisten etäkahvit 15.8.
- Digitukikokous 14.8.

- Tulospalkkio-projekti Palvelupolut Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-aika (Kysy kirjastonhoitajalta) - koulutukset, kokoontumiset ja karonkka koko Kuva, 24.5., 21.11.2019, oma ryhmä 14.5., 10.7. ja 26.9.2019 Nina Granlund (vetäjä), Elias Tertsunen, Harri Oksanen, Anna-Maria Malm.

Suunnittelijoiden kirjoittamat artikkelit

Bibban 1/2019: Anna-Maria Malm: Läsinpirationsturné i Svenskfinland. Teksti on aikaisemmin julkaistu Vuorosanoja-Repliker blogissa.

12 Kansainvälinen viestintä

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Valtakunnallisten kehittämisspalvelujen kansainvälisen yksikön toiminta keskittyi vuonna 2019 viestinnän kehittämiseen. Libraries.fi -sivuston uudistus saatettiin loppuun loppuvuoden aikana ja julkistettiin 18.12.2019. Helsingin keskustakirjasto Oodi sai osakseen suomalaisella kirjastokentällä ennen näkemätöntä kansainvälistä kiinnostusta, jonka myötä suorien yhteydenottojen määrä kasvoi selvästi. Oodin saama huomio näkyi myös kiinnostuksena suomalaisten yleisten kirjastojen toimintaan laajemminkin.

Libraries.fi -sivuston uudistus ja viestintä lähtivät liikkeelle kysymyksestä ”miksi Suomessa on maailman parhaat kirjastot?” Kysymykseen vastataan libraries.fi -sivustolle kootuin teemapaketein. Pohjana jatkuvasti päivittyville teemapaketeille ovat kirjastolaki ja teemat, jotka usein ulkomailta tulevissa yhteydenotoissa nousevat esille. Tavoitteena on valottaa suomalaisten yleisten kirjastojen perusrakennuspalikoita. Toteutetussa verkkosivu-uudistuksessa ajatus on, että onnistuneen kirjastolaitoksen elementit ovat nähtävissä kertasilmäyksellä. Pakettien yhteydessä kustakin teemasta tarjotaan nopeaa perustietoa sekä syvempää luotausta tapausesimerkkien kautta. Libraries.fi -sivustolla esiteltävien tapausesimerkkien kohdalla tavoitteeksi asetettiin maantieteellisesti laaja edustus erikokoisista suomalaisista yleisistä kirjastoista. Ensinnä julkaistut tapausesimerkit ovat Rantasalmelta, Kruunupyystä sekä Oulusta.

Lisäksi sivuston muuta aineistoa päivitettiin ja järjestettiin uudelleen kokonaisuuden selventämiseksi. Myös sivuston ulkoasua elävöitettiin ympäri Suomea yleisistä kirjastoista otetuilla uusilla kuvilla.

Libraries.fi:n lisäksi toinen kansainvälisen viestinnän pääväylä on sosiaalisen median kanavat. Sosiaalisessa mediassa valtakunnallisen kehittämissyksikön kansainvälinen tiimi toimii Twitterissä ja Facebookissa nimellä Public Libraries Finland. Viestintä on pääasiassa englanninkielistä. Molemmat kanavat avattiin syksyllä 2018 ja ne kasvattivat ensimmäisen täyden toimintavuotensa aikana tasaisesti seuraajalukujaan (Twitter-tilillä 327 seuraajaa ja Facebook-tilillä 609 seuraajaa) ja tavoittivat kohderyhmänsä hyvin.

Vierailut

Tutustuminen Turun ja Kaarinan kaupunginkirjastoihin 23.10. 2019.

Esitelmät, esittelyt ja luennot

Lukuisia esittelyitä Suomen kirjastojärjestelmästä Suomessa vieraileville kirjastoammattillisille ryhmille. Lisäksi taustamateriaalin etsiminen ja tuottaminen aiheesta.

Osallistuminen seminaareihin, kursseihin, koulutustilaisuuksiin

Osallistuminen Kirjastopäiville 5–7.6 2019 Helsingissä sekä IFLA WLIC 2019 -konferenssiin Ateenassa.

13 *Viestintä*

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Viestinnän tavoitteena vuonna 2019 oli nostaa tietoisuutta kirjastojen yhteisten verkkopalvelujen mahdollisuuksista, edistää yhteisesti tuotettujen palvelujen tarjoamista kirjastoille ja kansalaisille sekä tehdä kirjastojen palveluja näkyviksi luomalla yhteisiä tiedotus- ja markkinointikäytäntöjä kirjastoalalle. Tämä työ oli yhteistyötä Kirjastot.fi:n palvelujen kanssa ja jatkuu luonnollisena osana viestintätyötä.

Vuoden 2019 aikana viestintäsuunnittelija työskenteli yleisten kirjastojen palvelujen tunnetuksi tekemiseksi, yhteisten verkkopalvelujen käytön edistämiseksi sekä digitukipalveluiden viestinnän selkeyttämiseksi. Vuoden ensimmäisinä kuukausina selvitettiin alueellista kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen kanssa erityisavustuksella käynnistetyn Yleisten kirjastojen digihankkeen lähtökohtia sekä luotiin yhdessä Yleisten kirjastojen neuvoston kanssa määrittely kirjaston asiakaspalvelussa tarvittavista digitaidoista. Teknisten taitojen ohella merkittävää osaamista on kirjastojen ja yhteistyökumppaneiden palvelujen käyttö osana arkista kirjastotyötä. Kirjastot.fi:n palvelukirjo ja Finna.fi:n tarjoamat mahdollisuudet olisivat olleet ilman Digihankettakin viestinnän sisältöä. Nyt niistä kertominen tehostui vuoden 2019 aikana.

Kirjastot.fi:n vakituinen viestinnänsuunnittelija siirtyi Yleisten kirjastojen digihankkeen projektipäälliköksi 1.8.2019. Yhteistyö digihankkeen ja VAKE-viestinnän kanssa jatkui kuitenkin tiiviinä, sillä suuri osa VAKE-viestinnästä koskee kirjastohenkilökunnan ja asiakkaiden käytössä olevia verkkopalveluja, jotka ovat olennainen osa digihankkeen osaamisen kehittämisen työkaluja.

Pohjatyöt kirjastot.fi:n konseptiuudistukselle aloitettiin.

Poimintoja

Alueellisia kehittämistehtäviä hoitavien kirjastojen kanssa suunniteltavaksi ajateltu viestintäketju tulee olemaan osa Kirjastot.fi:n konseptin uudistusta. Tätä valmisteltiin kyselyin ja tapaamisin. Alueellista kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen kanssa viestittiin Teams-alustoilla.

Koko alan tavoittavien Kirjastot.fi:n ammattikalenterin ja Uutisten osalta uudistettiin vuonna 2019 vain Ammattikalenterin Koulutukset ja seminaarit -osio, joka nyt tarjoaa mahdollisuuden selata tapahtumia myös aiheittain ja taannehtivasti. Myös Kirjastot.fi:n kaikille tarkoitettu Tapahtuma- ja ideapankki uudistettiin.

Tavoitteena toimintasuunnitelmassa oli yhteiset linjaukset kirjastoille fyysisten materiaalien vastaanotosta ja toimintatavoista (esim. Suomi.fi ja Kansalaisneuvonta tai kirjastojen toiminnasta kertovat asiakasesitteet). Tämä osoittautui haastavaksi, sillä painetun materiaalin jakaminen kattavasti ja kustannustehokkaasti kaikkiin kirjastojen toimipaikkoihin on edelleen selvityksessä.

Yhteistyö Aluehallintoviraston kanssa viestinnän kysymyksissä on aloitettu. Kirjastot.fi:n konseptisuunnittelun yhteydessä tullaan tutkimaan, miten erityisesti alan kehittämiseen liittyvä ammattitieto ja viestit saadaan helposti löydettäväksi Kirjastot.fi-sivustolla sekä sähköisissä kanavissa. Työ jatkuu 2020.

Mediaa palveltiin erityisesti kirjastojen tilastoja ja verkkopalveluja koskeissa kysymyksissä. E-aineistoihin liittyvät tekijänoikeus- ja tekniikkaratkaisut ovat alan ulkopuolisille vieraita. Keskustelut medioiden edustajien kanssa pyrkivät valaisemaan kirjastoalan toimintaedellytyksiä digiaineistojen osalta.

Suunnitelmissa oli e-aineistoihin liittyvän tiedotuksen ja markkinoinnin tekeminen yhteistyössä eKirjaston ja Yleisten kirjastojen konsortion kanssa, mutta eKirjasto-käyttöliittymän julkistuksen viivästyessä tähän liittyvät toimet odottavat lanseerausta.

Yhteistyötä tehtiin Finna.fi:n, Celia-kirjaston, Monikielisen kirjaston ja Viittomakielisen kirjaston sekä muiden kirjastoalan toimijoiden kanssa tiedotuksen ja markkinoinnin osalta.

Sosiaaliseen mediaan osallistuminen omilla sivuilla sekä eri ammattikuntien ryhmissä oli olennainen osa työtä, erityisesti Facebookissa ja Twitterissä. Kirjastoalalla toimii erilaisia teemaryhmiä Facebookissa yli 20 ja kirjastoja koskevia kysymyksiä nousee jatkuvasti esiin muissa sosiaalisen median kanavissa. Kirjastot.fi:n viestintä palveli sekä omien palvelujen kysymyksissä, että kirjastojen palvelujen markkinoinnissa sidosryhmien kanavissa.

Syksyn 2019 aikana tiivistettiin yhteistyötä kansainvälisen viestintätiimin kanssa, jotta viestintä sosiaalisessa mediassa juohevoituisi ja libraries.fi:n uudelleenlanseeraus helpottuisi. Uusitut englanninkieliset sivut avattiin joulukuun puolivälissä.

Ammattivalokuvaaja Ilkka Vuorinen otti VAKEn toimeksiannosta, viestintäsuunnittelijan avustamana monipuolisen kuvasetin sekä VAKEn että kaikkien yleisten kirjastojen käyttöön.

Konseptiuudistuksen valmistelut

Elokuussa 2019 aloitettiin kirjastot.fi:n konseptiuudistuksen valmistelut. Sen tavoitteina ovat Kirjastot.fi-palvelukokonaisuuden kokonaisnäkemyksen kirkastaminen ja käyttäjäymmärryksen parantaminen. Mahdollisuuksien mukaan prosessissa luodaan konkreettisia työkaluja sille, että käyttäjäymmärryksen arvioinnissa pysytään jatkuvasti ajan tasalla. Tarkoituksena on myös miettiä viestintästrategian kirkastamista, brändinhallinnan kysymyksiä ja pitkän tähtäimen toimintaa. Taustalla on EU:n saavutettavuusdirektiivi, jonka vuoksi sivusto on saatettava monin osin ajan tasalle syksyyn 2020 mennessä.

Konseptiuudistus käynnistyi käyttäjäverkkokyselyllä. Sen lisäksi, yhteistyössä Futurice Oy:n kanssa, aloitettiin muita konseptiuudistukseen liittyviä pohjatöitä. Kick off -työpaja pidettiin 20.11., ja toinen koonti 19.12. Syvähaastatteluja kirjastoammattilaisille toteutettiin joulukuussa. Työ jatkuu vuonna 2020.

- [Kick off -työpaja 20.11.2019](#)
- [Konseptiluonnos 19.12.2019](#)
- [Loppudokumentti 27.3.2020](#)

Käyttäjäkysely

Käyttäjäverkkokysely toteutettiin osana Seinäjoen ammattikorkeakoulun (SeAMK) opinnäytetyötä, jonka toteuttaa kirjastot.fi:n suunnittelija Katja Kyllönen. Kyselyyn vastaamisaika oli 19.11.-9.12.2019. Mukana oli myös suoraan viestintään liittyviä kysymyksiä. Kaikkia tuloksia käytetään hyväksi Kirjastot.fi-sivuston uudistamistyössä.

Verkkokyselyllä haluttiin määritellä (1) keitä Kirjastot.fi-palvelukokonaisuuden käyttäjät tällä hetkellä ovat, (2) mitä he pääasiassa sivustolta hakevat, (3) mitä mieltä he ovat Kirjastot.fi-palveluista ja (4) mitä kehittämisehdotuksia heillä itsellään voisi olla.

Käyttäjäkyselyyn saatiin 404 vastausta. Kaikista vastaajista valtaosa, 79%, oli kirjastoammattilaisia, ja näistä yleisissä kirjastoissa työskenteleviä 93%.

Kyselyn tuloksista voidaan päätellä mm. seuraavaa:

- Kirjastot.fi:n aktiivikäyttäjät ovat tottuneita ja varsin tyytyväisiä sivustoon: 69% vähintään viikoittain käyvistä pitävät sivustoa hyvänä tai oikein hyvänä.
- Satunnaisempien käyttäjien joukosta näkyy kriittisempää suhtautumista mm. sivuston epäselvyyden ja sisältöjen hankalan löydettävyyden suhteen. Sama pätee vertailtaessa eri kokoisissa yleisissä kirjastoissa työskentelevien vastauksia: suurten kaupunginkirjastojen työntekijät ovat tyytymättömämpiä kirjastot.fi:hin yleensä, ja etenkin sen hahmotettavuuteen, kuin kunnankirjastojen ammattilaiset.
- Pienempien kuntien kirjastolaiset seuraavat todella tiiviisti – 94% – ammattikalenterin sisältöjä (koulutukset, ilmoitukset, työpaikat) ja uutisia. Suurissa kirjastoissa ammattikalenterin käyttö oli sekin korkea (76% vastaajista).

- Pääkäyttäjryhmä, eli kirjastoalan ammattilaiset, hakee sivustolta ammattipalveluita (työpaikat, materiaalit jne.), uutisia, kirjallisuuteen liittyvää tietoa tai aineistoa sekä tietoja kirjastoista (tilastot, hanketiedot jne.). Hyödyllisimmiksi palveluiksi nostetaan Kirjasampo.fi ja Kirjastokaista.fi. Sivuston keskeisin kehittämistä vaativa asia on useiden vastaajien mukaan navigaation sekä koko Kirjastot.fi:n etusivun sekavuus.

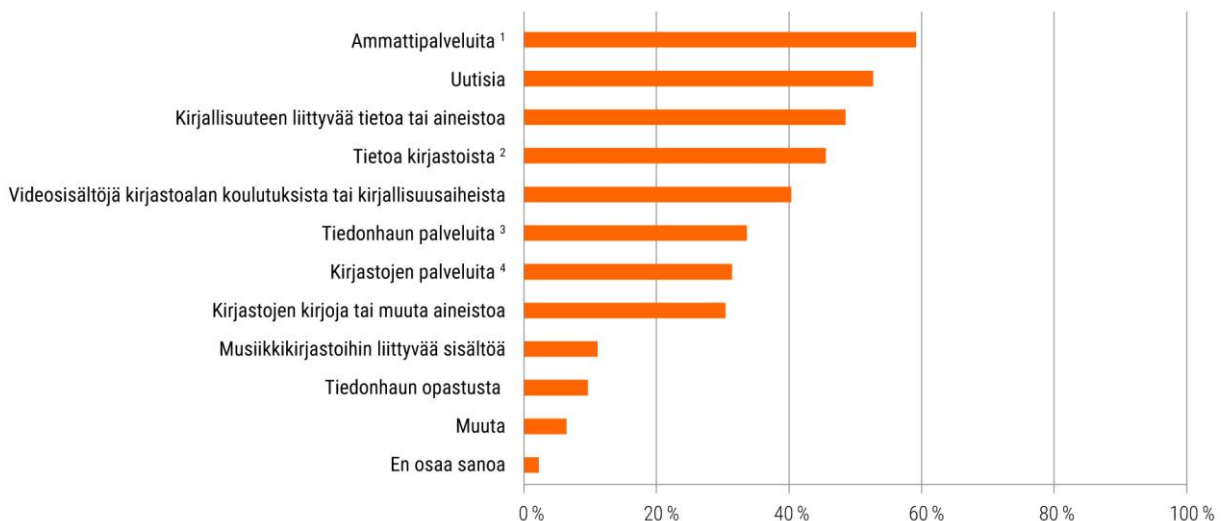
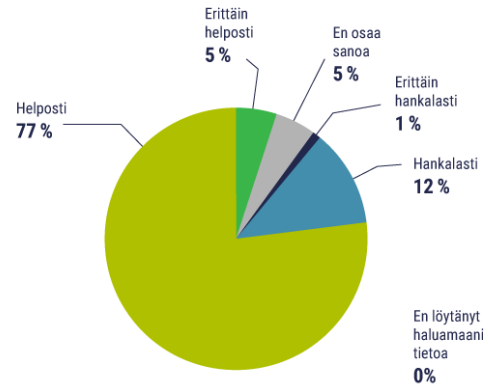
MITEN TARPEELLISEKSI KOET KIRJASTOT.FI-SIVUSTON?

Kirjastot.fi-käyttäjäkysely 19.11. – 9.12.2019

MITEN ETSIMÄSI TIETO KIRJASTOT.FI-SIVUSTOLTA LÖYTYY?

Kirjastot.fi-käyttäjäkysely 19.11. – 9.12.2019

MITÄ VASTAAJAT ETSIVÄT Sivustolta?

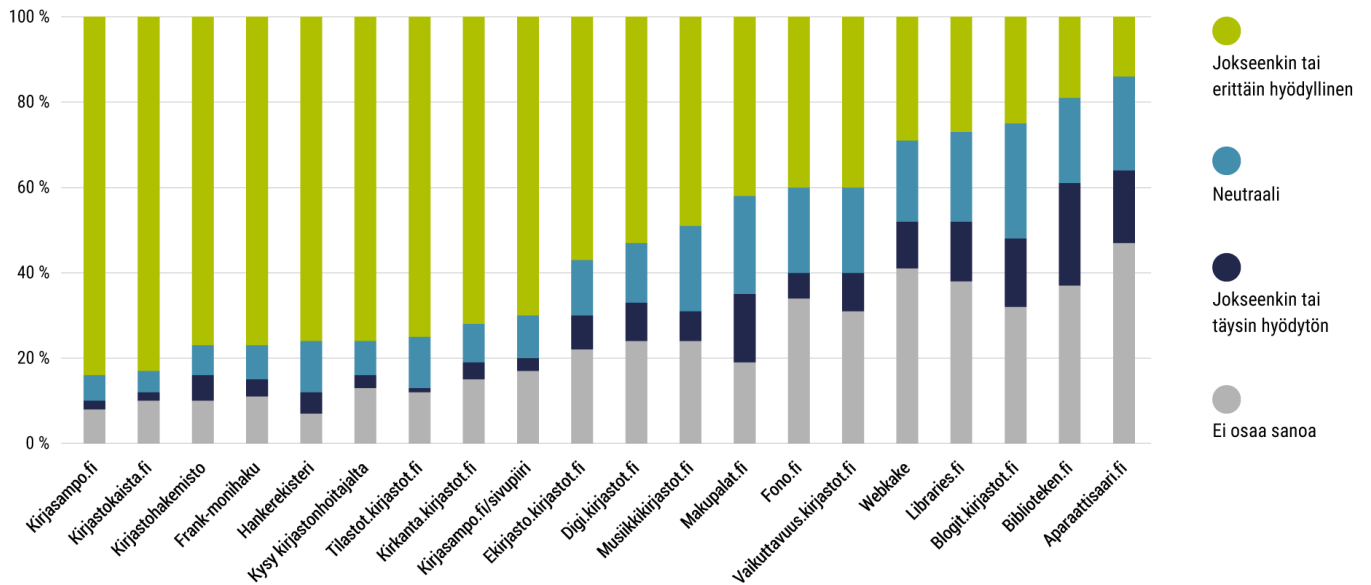
Kirjastot.fi-käyttäjäkysely 19.11. – 9.12.2019

¹ esim. työpaikat, materiaalit

² esim. tilastoja, hanketietoja, tietoa YKN- tai AKE-toiminnasta

³ esim. Makupalat.fi, Kysy kirjastonhoitajalta

⁴ yhteys- ja palvelutiedot, lainojen uusiminen ym.

KIRJASTOLAISTEN ARVIO PALVELUISTA

Miten arvoisit seuraavien Kirjastot.fi-palvelujen hyödyllisyyttä, erityisesti kirjastonne kannalta?

Kirjastot.fi-käyttäjäkysely 19.11. – 9.12.2019

Vastaajien määrä: 316

Lisää käyttäjäkyselyn tuloksista [tässä tiedotteessa](#).

Viestintätuki

- Kirjastot.fi:n (Biblioteken.fi, Kysy kirjastonhoitajalta, Makupalat.fi, Kirjasampo.fi, Kirjastokaista.fi, Musiikkikirjastot.fi, ekirjasto.kirjastot.fi, digi.kirjastot.fi) palvelujen markkinoimiseksi pidettiin jatkuvasti saatavilla kirjanmerkkejä sekä kouluyhteistyökäyttöön tehtyjä ja aikuisille suunnattuja esitteitä suomeksi ja ruotsiksi. Kirjastot saivat näitä käyttöönsä pyynnöstä ja materiaaleja jaettiin tapahtumissa sekä messuilla.
- Kirjastot.fi/materiaalipankki oli käytössä. Sieltä kirjastot saivat pdf-muotoisia esite- ja kirjanmerkkimateriaaleja sekä yhteisiä logo-tunnuksia.
- Kirjastoja ja valtakunnallisten palvelujen tuottajia (Monikielinen kirjasto ja Yleisten kirjastojen konsortio) neuvottiin markkinointimateriaalien tuottamisessa ja tiedotuksessa.
- Uusi esite kirjastojen ja sidosryhmien käyttöön valmistui: In Finland Libraries are a free-of-charge basic service for everyone -esitteestä valmistettiin englannin lisäksi versiot myös suomeksi sekä ruotsiksi. Viime mainitut soveltuvat kirjastotoiminnasta kertomiseen päättäjille, medialle sekä sidosryhmille. Sama esite käännetettiin ja painettiin syksyllä myös kiinaksi, venäjäksi ja inarin-, kolta- sekä pohjoissaameksi.
- Tiedotusapu Yleisten kirjastojen konsortiolle: Koko kansa lukee -kampanjan markkinointimateriaalit sekä Vain kirjastoille -kampanjan tiedotusapu

- Alun perin Eepos-kirjastoille valmistetun Eeli kirjastossa -esitteen suomenkielinen ja ruotsinkielinen versio muokattiin kaikkien kirjastojen käyttöön sopivaksi. Kirjastot saivat tilaamalla käyttöönsä painovalmiit tiedostot
- Syysloma on lukuloma -kampanja: kirjanmerkkien jako alueille, markkinointituki.

Yhteistyökumppanit

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI) Mediataitoviikko sekä keskustelu Kansallisista mediakasvatuksen linjauksista/plp

Suuri maalaustapahtuma, Suomen akvarellitaiteen yhdistys ry, tiedotusyhteistyö valtakunnallisessa tapahtumassa /plp

Oikeusministeriö, selkoesitteen jakelu äänestäjille tarkoitettuun eduskuntavaaliesitteen jakelun suunnittelu ja toteutus heikon äänestysprosentin alueiden kirjastoihin pääkaupunkiseudulla /plp

Suomen ympäristökeskus SYKE, Punainen kirja – Suomen lajien uhanalaisuus – julkaisun fyysisen kappaleen toimitusyhteistyö kaikkien AKE-alueiden osalta ja luettelointitiedon varmistaminen /plp

Koulukino, suoratoistopalvelun lanseerauksen suunnitteluapu ja tiedotus kirjastoille /plp

Väestörekisterikeskus / Digi- ja väestötietovirasto, Digituki-verkosto, valtakunnallisen yhteistyön kehittäminen digitukea antavan verkoston kanssa: suunnittelu, koulutusmateriaalien suunnittelu, koulutukset ja esiintymiset /plp

YLE Digitreenit, digiopastukseen liittyvien sisältöjen ja kurssisisällön kommentointi /plp

Kuntaliitto, keskustelut digituen järjestämisestä kunnissa ja kirjaston osuus toiminnassa /plp

Suomen kirjastoseura, yhteistyö Digiä arkeen -foorumien kysymyksissä

KELA, valtakunnallisen yhteistyöverkoston suunnittelu digituen ja kirjastojen yhteistyön osalta

YLE Kirjallisuusohjelmat tiedotusyhteistyö

Suomen tietokirjailijat, tiedotusyhteistyö

Jäsenyydet työryhmissä

Viestinnänsuunnittelija osallistui kirjastoalan työryhmiin ja yhteistyömuotoihin tarpeen mukaan konsultoiden tai toimien VAKE:n/Kirjastot.fi:n edustajana. Tämä toiminta jatkui myös vuoden 2019 aikana.

Poimintoja ryhmistä, jotka eivät kuulu tavanomaiseen arkeen:

- Turun kirjamessut, Lounais-Suomen kirjastojen messutyöryhmä/plp + JL

- Yleisten kirjastojen neuvosto, Suunta-asiakirjan uudistamistyöryhmä/plp + Työvaliokunnan jäsenyys 11/2019 alkaen /JL
- Vanhustyön keskusliitto, SeniorSurf, valtakunnallinen työryhmä /plp
- Väestörekisterikeskus, Digituen verkkokurssin suunnittelutyöryhmä
- Helsingin kaupunki, kaupunginkanslian Digiosaamisen vahvistamisen projektiryhmä

Harri Oksanen:

- Tulospalkkio-projekti Palvelupolut, Helsingin kaupungin kulttuuri- ja vapaa-aika
- Finna-mallipohja

Vierailut

11. – 25.3 Vierailu kaikilla AKE-kirjastoalueilla (9 kpl) haastatellen tilanteet kohti Yleisten kirjastojen digihanketta /plp

Esitelmät, esittelyt ja luennot

7.1. AKE-etäkokous: Asiakaspalvelussa tarvittavat digitaidot ja kirjastojen antama digituki – tilannekatsaus, Helsinki / plp

25.-26.1 Educa-messut, yhteisosasto Kirjastot.fi ja Finna.fi

18.1. AKE-koulutustyöryhmän kokous etäyhteys, Digihankkeen sisällön ennakointi, Turku /plp

10.4. Digihyvinvointia ja tietoyhteiskuntataitoja -koulutus Digihankkeen sisältö ja valtakunnalliset verkkopalvelut, Lahti /plp

12.4. Yleisten kirjastojen neuvosto, puheenvuoro Yleisten kirjastojen digihankkeesta, Lahti /plp

16.4. Johtamisen ja kirjastotyön uudet trendit -koulutus, YKN:n digiryhmän suositukset ja OKM:n digihankkeen sisältö, Tampere /plp

16.4 PiKe-kehittämisspäivä, YKN:n suositus asiakaspalvelussa tarvittavista digitaidoista ja Yleisten kirjastojen digihankkeen sisältö sekä valtakunnallisesti käytettävissä olevat verkkosisällöt, Tampere /plp

8.5. Yhteiset palvelut verkossa 24/7 -PiKe-webinaari ja tallenne, Tampere /plp

9.5. KiTa-päivä, Digihanke ja verkkotaidot, Kalajoki /plp

14.5. AKE-koulutuskokous, Digihankkeen eteneminen, Vaasa /plp

5.-7.6 Kirjastopäivät: osasto ja esittelyhetkien järjestäminen valtakunnallisille palveluille: Kirjastot.fi, Yleisten kirjastojen digihanke, Yleisten kirjastojen konsortio, Yleisten kirjastojen neuvosto, Finna.fi ja Monikielinen kirjasto

27.8. Uudenmaan kirjastojen kesäkokous, Digihankeen ja Kirjastot.fi:n ajankohtaiset /plp

9.9. Mikä Finna on ja mitä sieltä voi löytää -PiKe-webinaari ja tallenne, Tampere /plp

4.-6.10. Turun kirjamessut, yhteisosasto Vaski-kirjastojen kanssa

Osallistuminen seminaareihin, kursseihin, koulutustilaisuuksiin

3.4. Keväthumaus-seminaari, Väestörekisterikeskus/plp

20.3. Digi ekaksi -seminaari, Valtiovarainministeriö /plp

23.5. Tekoäly tuli töihin -seminaari, Kirjastot.fi, Kansalliskirjasto ja SKS

4.6. Tietojohtamisen yhteistyöverkoston aloitusseminaari /plp

17.6. Soste, Ihan pihalla -tutkimuksen julkistusseminaari /plp

17.-19.6. UXLibsV, kirjastoalan käytettävyysskonferenssi, Egham, Lontoo (Harri Oksanen)

29.8. Tietokirja.fi-festivaali (Mikä media? Tiedonvälitys murroksessa -sessio) /JL

6.9. Digitaalinen kulttuuriperintömme 2019 –seminaari, Digime/Kansalliskirjasto /JL

18.9. Yhteiseen e-kirjastoon? -koulutus, Yleisten kirjastojen konsortio /JL

25.-26.9. KINE – Kirjastonjohtajien neuvottelupäivät, Rovaniemi /JL

21.10. Kirjastopolitiikka Ruotsissa ja Suomessa – yhteiset tavoitteet ja visiot? Seminaari, Hanaholmen/OKM /JL

23.10. Kirjastoverkkopäivät, Kansalliskirjasto /JL

28.10. Helsingin kaupunginkirjaston viestinnän ja markkinoinnin painopisteet 2020 -työpaja /JL

21.-22.11. Yleisten kirjastojen neuvoston kokous, Tampere /JL

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Suomen kirjastoseura ja Kirjastokaista, haastattelulähettykset Kirjastopäiviltä, Kirjastoseuran puheenjohtajan Silvia Modigin haastattelu

Uuden viestintäsuunnittelijan kumppanitutustumiskäynnit esim. Kansalliskirjaston viestintään, Celiaan, Helsingin kaupungin (KUVA) viestintään ym.

Finna.fi-yhteistyö, mm. Educa 2020 -messujen yhteisosaston suunnittelu

Tiedotustoiminta

Suunnittelijoiden kirjoittamat artikkelit:

Yleisten kirjastojen digihankkeen esittely VRK:n uutiskirjeessä/blogissa sekä Kirjastolehdessä

14 Ammattipalvelut

Hankkeet.kirjastot.fi

Hankerekisterissä on yli 2 000 kirjastoissa käynnistettyjen hankkeiden kuvaukset. Vuoden 2017 syksystä alkaen kirjastojen tekemät uudet hankeanomukset on tallennettu Aluehallintoviraston VADI-palveluun. Vuoden 2019 keväällä tehtiin AVI:n ja VADI:n tekniikan toimittajan kanssa hanketietojen VADI:sta Hankerekisteriin kopiointin määrittely. Rajapinnan toteutus tilattiin Helsingin kaupungin avoimen ohjelmistokehityksen puitesopimuksen kautta ja testiversio valmistui syksyllä. Rajapinnan tuotantoversion käyttöönotto siirtyi aikatauluviivästysten vuoksi kuitenkin vuodelle 2020.

Palveluympäristön raportointipalvelu kirjastotoimelle

Kirjastot.fi-Raportointipalvelu toimii kirjastopalveluiden vaikuttavuuden arvioinnin BI-työkaluna. Palvelu perustuu tutkija Jaani Lahtiseen monivuotiseen tutkimustyöhön Helmet- ja Vaski-kirjastojen kanssa. Palvelu tuottaa lainausdatan ja maantieteellis-sosioekonomisen (Tilastokeskuksen Väestötietokannan) datan pohjalta kirjastopalveluiden vaikuttavuuden analyysiä.

Raportointipalvelun käyttöliittymää parannettiin ja uusia ominaisuuksia lisättiin vuoden 2019 aikana. Lainausdataa saatiin neljä kertaa vuodessa Sierra- ja Aurora-järjestelmistä. Koska datan saamiseen, toimipistekohtaisen tiedon yhdistämiseen sekä palvelinympäristöön ja tietoliikenteeseen liittyen ilmeni ongelmia, ei uusia kirjastojärjestelmiä tavoitteista huolimatta voitu ottaa mukaan. Aurora-kirjastoista mukaan tulivat Lastu-kirjastot.

Ylläpitona raportointipalvelun taustalla päivitetään koko ajan Suomen osoitetietokantaa, reittiverkostoja, väestötietokantaa segmentointineen sekä hallitaan sovelluksen käyttäjien tunnistautumista. Väestötietokanta on maksullinen aineisto, joka hankitaan vuosittain tilastokeskukselta. Reittiverkostojen päivittäminen tuottaa jonkin verran palvelinkustannuksia.

Tilastot.kirjastot.fi

Tilastotietokanta on toteutettu Kansalliskirjaston kehittämällä Kitt2-tilastotietokantasovelluksella. Yleisillä kirjastoilla on siitä oma versionsa/asennuksensa Kirjastot.fi-palvelinympäristössä. Vuoden 2019 palveluun ei tehty merkittäviä muutoksia, käyttöliittymän saavutettavuusongelmat korjattiin osittain. VAKE:n edustaja oli mukana yleisten kirjastojen tilastotyöryhmässä sekä kirjastosektoreiden ja AVI:n yhteisessä tiedolla johtamisen verkoston työryhmässä. Verkostolle perustettiin keskustelulistat.

Vaikuttavuus.kirjastot.fi

Kuntaliiton kirjastojen vaikuttavuusprojektissa toteutettiin artikkelijulkaisu *Hyötyä, tietoa, elämyksiä – kirjastojen vaikuttavuuden ulottuvuuksia* sekä verkkojulkaisu Vaikuttavuus.kirjastot.fi. Julkaisussa esitellään kirjastojen kansainvälisiä ja kansallisia hyöty- ja vaikuttavuustutkimuksia, toiminnan ja toimitilojen kehittämistä eri kunnissa (kuntaesimerkit), hyvinvointikertomus ja tilastojen raportointityökaluja kehittämisen ja strategisen johtamisen välineenä sekä kirjastojen elinkeinopoliittisia ja yhteiskunnallisia näkökulmia muun muassa Keskustakirjaston vaikutusarvioinnin avulla. Sivuston sisältöä ei päivitetty vuonna 2019. Sivuston saavuttavuuskorjaukset tehtiin valmiiksi.

WebKake-kaukopalvelusovellus

WebKake on yleisille kirjastoille maksuton kaukopalvelutilausten hallinnan palvelu. Sen ylläpidosta ja kustannuksista vastaa valtakunnallista kehittämistehtävää hoitava kirjasto. WebKake on ollut tuotantokäytössä 2014 alkaen ja sitä käyttää 30 yleistä kirjastoa. Kaukopalvelusovellusten markkinatilanne kartoitettiin syksyllä 2018. Kaukopalvelusovelluksen tulevaisuutta ja vaihtoehtoja muuttuvassa kirjastojärjestelmäkentässä oli suunnitelmassa tarkastella vuoden 2019 aikana kirjastosektoreiden kesken, mutta tämä ei toteutunut mm. yliopistokirjastojen järjestelmävaihdosprojektien vuoksi.

Frank-monihaku / SökSam

Monihaku haki noin 150 verkkokirjaston hakuliittymästä ja oli integroitu kirjastoaineiston paikannustoimintoon Kirjasampo.fi:ssa ja jatkohakuna Fono.fi:ssä. Frank-monihakua on ylläpidetty kirjastoaineiston paikannuspalveluna, kunnes kaikkien kirjastojen kokoelmat ovat haettavissa Finna.fi:n kautta. Finna-verkkokirjastot on liitetty monihakuun Finnan rajapintaa hyödyntäen. Monihakuun ei tehty muutoksia vuoden 2019 aikana. Saavutettavuuskorjaukset tehtiin edellisenä vuonna.

15 Tilastoja

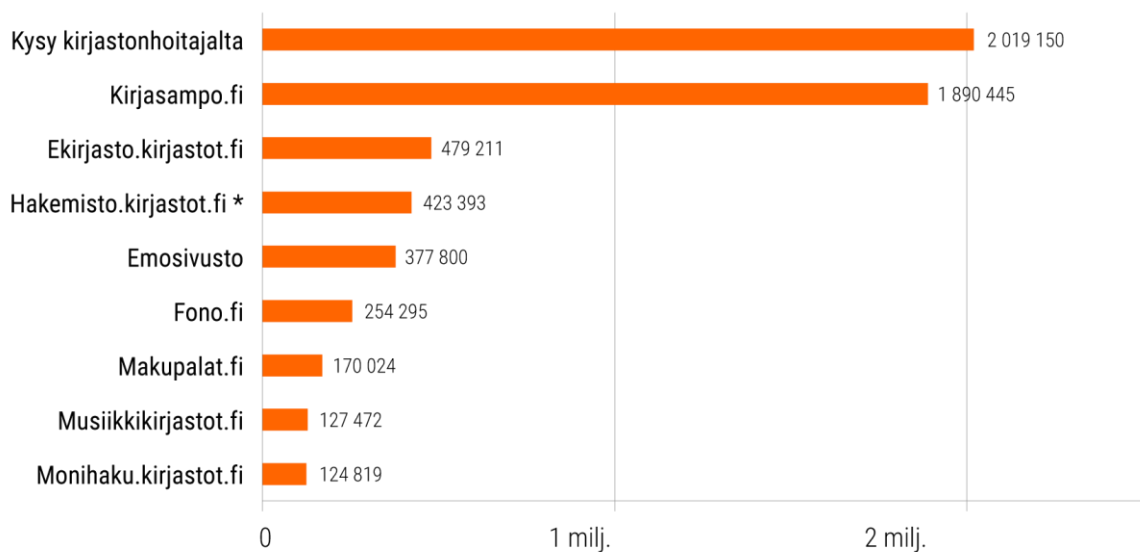
Google Analytics –istunnot*

Palvelu	2019	2018
Kysy kirjastonhoitajalta	2 019 150	1 414 812
Kirjasampo.fi	1 890 445	2 038 538
Ekirjasto.kirjastot.fi	479 211	405 891
Hakemisto.kirjastot.fi Api.kirjastot.fi**	423 393	356 850
Emosivusto	377 800	387 737
Fono.fi	254 295	249 774
Makupalat.fi	170 024	177 898
Musiikkikirjastot.fi	127 472	96 171
Monihaku.kirjastot.fi	124 819	141 043
Ykl.kirjastot.fi (siirretty Finto.fi:n 1.1.2019)		124 798
Kirjastokaista.fi	95 703	90 378
Aparaattisaari.fi	76 483	57 592 4942
Tilastot.kirjastot.fi Visualisointi suomi	60 736 2 036	16 281 2 257
Digi.kirjastot.fi	51 222	44 464
Webkake	31 998	32 403
Hankkeet.kirjastot.fi Visualisointi suomi	22 657 656	27 215 1 197
Biblioteken.fi	11 633	55 864

Libraries.fi	11 663	20 689
Blogit.kirjastot.fi	1 756	3 005
Vaikuttavuus.kirjastot.fi	2 700	2 616
Kiravo.kirjastot.fi	965	711
Now.libraries.fi	728	1 378
Uutispalvelu	?	?
Yhteensä:	6 237 545	5 641 048

*= Google Analyticsin ohjeen mukaan istunto on joukko käyttäjien interaktioita, jotka tapahtuvat verkkosivustolla tietyn ajan kuluessa. Yksi istunto voi sisältää esimerkiksi useita näyttökertoja, tapahtumia, some-interaktioita ja verkkokauppatapahtumia. Istunto on ikään kuin niiden toimintojen säilö, joita käyttäjä suorittaa sivustolla. Istunto kestää oletusarvoisesti siihen saakka, että käyttäjä on ollut 30 minuuttia tekemättä toimia sivustolla.

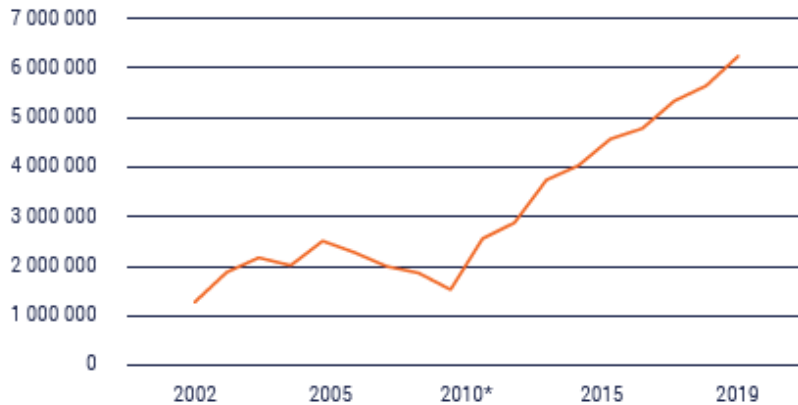
** = Api.kirjastot.fi: Kirjastohakemiston Kirkanta-tietokannan rajapinta: tätä kautta haettavan datan käyttöä ei tilastoida

TILASTOJA 2019: ISTUNTOJEN MÄÄRÄ

* Api.kirjastot.fi:n käyttöä ei tilastoida

Kirjastot.fi-palvelut – istuntojen määrä 2002–2019

Palvelujen laajuus on vaihdellut vuosien varrella. Aikaisemmat tilastot (1997–2001) eivät ole yhteensopivia. Lähde: Google Analytics

* WTM-tilastoja käytettiin osittain vuoteen 2010 asti

Muita tilastoja

	2019	2018
Kysy kirjastonhoitajalta	Vastauksia 6 612 Vastaajia 233 70 yleistä kirjastoa 18 erikoiskirjastoa	Vastauksia 5 404 Vastaajia 215 51 yleistä kirjastoa 19 erikoiskirjastoa
Ammattikalenteri	672	731
Keskusteluviestit	Tietolistan viestejä 484	Tietolistan viestejä 534
Rekisteröityneet käyttäjät	10 672	5 391
Frank-hakujen määrä	?	?
Kirjasampo	Tietoa mm. 75 000 romaanista 14 500 runokokoelmasta 6 600 novellikokoelmasta 41 856 yksittäisestä novellista 3 270 näytelmästä tai näytelmäkokoelmasta 17 481 kuvakirjasta 5 300 sarjakuva-albumista 6 155 sarjakuva-albumista 102 000 teoksen kansikuvaa 24 400 verkkolinkkiä 10 184 Arvostelevan kirjaluetellon arvostelua 5 216 Resonerande bokkatalogin arviota	Tietoja 72 200 romaanista 13 700 runokokoelmasta 6 500 novellikokoelmasta 41 842 yksittäisestä novellista 3 168 näytelmästä tai näytelmäkokoelmasta 16 504 kuvakirjasta 5 100 sarjakuva-albumista 92 000 kansikuvaa 23 900 verkkolinkkiä 10 184 Arvostelevan kirjaluetellon arvostelua 5 216 Resonerande bokkatalogin arviota 36 342 teoksen henkilöä 56 900 kirjallisuuden tekijästä

	39 222 teoksen henkilöä 58 800 kirjallisuuden tekijästä	
Makupalat	642 uutta linkkiä 15 607 yhteensä	548 uutta linkkiä 16 298 linkkiä yhteensä
Kirjastokaista	300 videota, 3 audiota julkaistu 25 suorälähetystä 495 890 katselua yhteensä Vimeo: 95 545 katselua (impressions 6 483 872). Facebook: n. 130 000 Youtube: 270 345 5 900 kuuntelua SoundCloudissa	203 videota julkaistu, joista omaa tuotantoa 128 22 audiota n. 1 000 000 katselua yhteensä Vimeo: 116 964 Facebook: n. 500 000 Youtube: 561 255 5 763 kuuntelua SoundCloudissa
Digi	119 692 aineistoa (osaa ei ole julkaistu) 384 kokoelmaa 63 kirjastoa	117 624 aineistoa (osaa ei ole julkaistu) 344 kokoelmaa 60 kirjastoa
Ekirjasto	22 300 e-aineistoa	20 740 e-aineistoa
Hankkeet	2003 hankkeen tiedot	2004 hankkeen tiedot
Kirjastohakemisto	1 037 toimipistettä	1 075 toimipistettä

16 Valtakunnalliset kehittämispalvelut

Lain yleisistä kirjastoista mukaan (29.12.2016/1492) ”Yleisten kirjastojen toiminnan tasapuoliseksi tukemiseksi valtakunnallisella kehittämistehtävällä toteutetaan yleisten kirjastojen yhteisiä palveluja ja edistetään yleisten kirjastojen keskinäistä yhteistoimintaa” (7 §). Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen yleisistä kirjastoista (660/2017) mukaan Helsingin kaupunginkirjasto on vastannut Valtakunnallisesta kehittämistehtävästä 1.1.2018 alkaen. Valtakunnallinen kehittämistehtävä (VAKE) on organisoitu Helsingin kaupunginkirjastossa Valtakunnalliselle kehittämissyksikölle 1.6.2017 alkaen. 1.1.2019 alkaen yksikön nimi muuttuu Valtakunnallisiksi kehittämispalveluiksi.

Valtakunnallisen kehittämistehtävän rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriö 1 270 000 euron erityisavustuksella. Ministeriö myönsi lisäksi Yleisten kirjastojen digihankkeen valtakunnalliseen koordinoimiseen 150 000 euroa. Tämän avustuksen käyttö jakaantuu useammalle vuodelle.

Valtakunnallisten kehittämispalveluiden henkilökunta 2019:

Matti Sarmela, kehittämispäällikkö, päätoimittaja

Kasimir Andersson, informaatikko, kaukopalvelu

Nina Granlund, suunnittelija, Kysy kirjastonhoitajalta, Makupalat

Mikko Helander, kuvaaja-editoija, Kirjastokaista

Katja Kyllönen, suunnittelija, Sivupiiri

Aija Laine, erityissuunnittelija, kansallinen yhteistyö, eKirjasto, Digi

Johanna Laurila, vs. viestintäsuunnittelija 1.8. alkaen

Päivi Litmanen-Peitsala, viestintäsuunnittelija, 1.8. alkaen projektipäällikkö

Anna-Maria (Mia) Malm, planerare, Biblioteken.fi

Lotta Muurinen, kansainvälisten asioiden projektipäällikkö

Mia Nikula, suunnittelija, Kirjastohakemisto, Kirjastot.fi, ylläpidon tuki

Harri Oksanen, suunnittelija, Käyttöliittymäsuunnittelu ja grafiikka

Tuomas Pelttari, informaatikko (40%), Musiikkikirjastot

Antti Salminen, suunnittelija ICT

Antti Sauli, suunnittelija, kansainvälinen viestintä

Panu Somerma, kuvaaja-editoija, Kirjastokaista

Elias Tertsunen, suunnittelija ICT, 19.2. alkaen

Riitta Taarasti, toimittaja, Kirjastokaista

Kirsi Vanharanta, erikoiskirjastovirkailija, kaukopalvelu

Ukko Sarekoski, siviilipalvelusmies ICT 1.1.-5.9.

Yksikön viikkopalaverit pidettiin joka toinen tiistai heinäkuuta lukuunottamatta.

Toimituspalaverit pidettiin viikoittain.

Kehityskeskustelut pidettiin keväällä.

Virkistyspäivää vietettiin 13.5. Helsingin Vallisaarella ja 13.12. Reitzin säätiön kotimuseossa ja Ruusulankadun keilahallissa Helsingissä.

Yksikön työyhteisävastaavana toimi Riitta Taarasti.

Osa-aikaisina valtakunnallisina Kysy kirjastonhoitajalta –palvelun toimittajina toimivat Tuula Valkeapää, Silene Lehto ja Matti Järvinen Helsingin kaupunginkirjastosta.

Tiina Gräsbeck Helsingin kaupunginkirjastosta luetteloi osa-aikaisesti Makupalat.fi:hin.

Jäsenyydet työryhmissä

Matti Sarmela

Finna-konsortioyryhmä (vpj)

Finna-vision projektiryhmä

Yleisten kirjastojen tilastotyöryhmä

Tiedolla johtamisen verkoston työryhmä

Kansalliskirjasto-Helsingin kaupunginkirjasto-yhteistyöryhmä

Pohjoismaisen kaukopalvelukonferenssin ohjausryhmä

Helsingin kaupunginkirjaston johtoryhmä

Helsingin kaupunginkirjaston henkilöstötoimikunta

Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-aika toimialan (KUVA) digitalisaatiotyöryhmä, asiantuntijajäsen

KUVA:n tiedolla johtamisen työryhmä

KUVA-Fredriksberg II -vaiheen projektiryhmä

Vierailut

Matti Sarmela

AKE/AVI/VAKE-keskustelut:

Tampere 9.1.

Turku 30.1.

Oulu 12.2.

Rovaniemi 13.2.

Vaasa 14.5.

Porvoo 3.5.

Joensuu 16.5.

Seinäjoen eritystehtävä 21.10.

Esitelmät, esittelyt ja luennot

Matti Sarmela

Kirja-alan alustatalousekosysteemi, Suomen kustannusyhdistyksen hallitus 17.1.

Valtakunnallinen kehittämistehtävä 2019, AKE/AVI/OKM/VAKE-kokous 20.2.

Kirjastotilastojen tietojen siirto kirjastojärjestelmistä, KATVE 19.3.2019

Yleiset kirjastot: katsaus, sektorikokous, Kansalliskirjasto 22.3.

Kysy kirjastonhoitajalta - tietopalvelua kirjastojen yhteisvoimin vuodesta 1999, Kysy kirjastonhoitajalta 20-vuotta –tilaisuus 29.3.

Suomi.fi-palvelut ja kirjastot, YKN 12.4.

Valtakunnallinen kehittämistehtävä 2019, YKN 12.4.

Lisää älyä kirjastoihin? Tekoälyn hyödyntämisestä kirjastoissa Tekoäly tuli töihin! – Seminaari tekoälyn hyödyntämisestä kirjastoissa 23.5.

Finna-malliverkkokirjasto, Finna-konsortiokokous 13.9.
 Finna-esittely Helmet-johtoryhmälle 23.9.
 Tulevaisuuteen katsomisesta, Helsingin kaupunginkirjaston esimiesten kehittämispäivä 2.10.
 Finna-malliverkkokirjasto, yleisten kirjastojen Finna-sektorikokous 12.11.
 Finna-verkkokirjasto, YKN 22.11.
 Finna-strategiatyö 2021-2030, YKN 22.11.
 Kirjastoammatillisen viestinnän saavutettavuudesta, YKN 22.11.

Osallistuminen seminaareihin, kursseihin, koulutustilaisuuksiin

Matti Sarmela

Jakelutie-seminaari 15.1. Suomen Kustannusyhdistys, Helsinki
 Ihminen, data ja yksityisyys 25.1. Sitra, Helsinki
 NimiSampo-julkistus 1.2. Helsingin yliopisto
 Tekoäly ja Big Data - tutkimuksen kohteesta tutkimuksen välineeksi 8.2. Tieke webinaari
 Raakatiedosta tietoon, informaatioon ja ymmärrykseen standardien avulla 12.3. SFS Helsinki
 Digitalisaatio – yhdessä enemmän ja pidemmälle 27.3. Helsingin kaupunki
 Reshape 6.-7.5. Oodi
 Round Table - 5G 24.5. Paasitorni, Helsingin kaupunki
 Kirjastopäivät 5.-7.6. Kulttuuritalo Helsinki
 KUVA:n Kostista Bostiin koulutus 8.8.
 Data intelligence in libraries IFLA Satellite Deutsche Nationalbibliothek (DNB) Frankfurt, Germany 22.-23.8.
 Tietoturvakoulutus 9.9. Helsingin kaupunki
 MyData 2019 25.-27.9. Wanha Satama, Helsinki
 Kansalliskirjaston Kirjastoverkkopäivät 23.-24.10.
 Lift 2019 24.10. Kaapelitehdas, Helsinki
 Digitalisaatio: Round Table – MyData 27.11. Helsingin kaupunki
 Kirjastojen lakipäivä IV - Tekijänoikeuksista, sopimuksista ja korvauksista 29.11. Pasilan kirjasto
 Tieke: Tilastotietoa tehokkaasti tekoälyllä 13.12. webinaari

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Matti Sarmela

Kansalliskirjasto - Helsingin kaupunginkirjasto –yhteistyöpalaverit 6.2., 15.11.
 OKM-digituki-kokous 6.2.
 OKM/AVI/AKE-kokous 20.2.
 OKM/AVI/VAKE/AKE –kokous 3.9.
 Finna-konsortior ryhmän kokoukset 14.3., 13.12.
 KATVE-ryhmän kokous 19.3.
 Kansalliskirjasto-VAKE-työnjanko OKM 21.3.
 Sektorikokous, Kansalliskirjasto 22.3.
 Yleisten kirjastojen konsortion ohjausryhmän kokoukset 4.4., 7.11.
 Yleisten kirjastojen Finna-sektorikokoukset 9.4., 12.11.

OKM-VRK-kokous 10.4.

Suomen Kustannusyhdistyksen ja Kansalliskirjaston tapaamiset 15.4., 18.6., 27.8.

Tietojohtamisen verkoston kokoukset 30.4., 24.5., 20.9., 27.11.

Kirjasammon toimitus 17.5., 4.11.

Kirjasammon toimituskunta 27.5.

Finna- ja FinELib-palvelujen tulevaisuuden visiointi 2030 –työpajat 29.5., 19.9., 17.10., 13.11.

Kirjastojen tiedolla johtamisen seminaari Pasila 4.5.

Kirjastot.fi-koordinaatioryhmä 10.6., 9.12.

Finna-verkkokirjastokonseptityöpaja 12.6. Turku

Digitaalinen kulttuuriperintömme 2019 –seminaari 12.9.

Finna-strategian projektiryhmä 11.9., 11.10., 5.11., 11.11., 21.11.

Yleisten kirjastojen e-aineistot ja niihin liittyvät tekijänoikeudelliset kysymykset - työpaja 17.9

Yleisten kirjastojen konsortion koulutuspäivä 18.9.

OKM-VAKE-kokous 9.10.

Omadata-asiakkuus ja Finna, Kansalliskirjasto, Helsingin kaupunki 8.11.

AOE ja kirjastot, verkkomateriaalien mahdollinen tallentaminen valtakunnalliseen alustaan ja

Finna-haun mahdollistaminen 15.11.

Tilastotyöryhmän kokoukset 24.1., 21.2., 21.3., 10.6., 16.12.